

Новини ▶ 7

Инвеститорите в зелена енергия предупредиха за конфликт на интереси на НЕК

Компании ▶ 13

„Виваком” предлага устройства за четене на електронни книги

Пари

BONNIER
pari.bg

Вторник

21 декември 2010, брой 243 (5054)

USD/BGN: 1.48766

▲ +0.86%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.31470

▼ -0.85%

Българска народна банка

Sofix: 361.54

▲ +0.26%

Българска фондова борса

BG40: 112.21

▲ +0.14%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

ФИРМИТЕ ПОЛУЧИХА ОЩЕ ЕДНА ГОДИНА ЗА ПРЕРЕГИСТРАЦИЯ

Парламентът удължи срока до края на 2011 г. и защити кредиторите, които вече ще научават кога една фирма сама е поискала обявяване в несъстоятелност ▶ 12-13

Тема на деня ▶ 4-5

ДЦК са без конкуренция на дълговия пазар догодина

Компании ▶ 11

Загубите в мрежата на „Софийска вода” остават над 50%

Компании ▶ 14

Спорът за „Петрол холдинг” стана прекалено личен

2 РЕДАКЦИОННА

Печеливш
Емил Бок

Румънското правителство на премиера Емил Бок оцеля след третия вот на недоверие към кабинета му за тази година. На лявата опозиция не ѝ достигнаха 46 гласа за сваляне на Бок от властта. С това става все по-вероятно правителството му да изкара мандата, който приключва през 2012 г. За четвъртък е насрочен четвърти вот на недоверие, но се очаква и той да мине успешно за кабинета.

Губещ
Цецка Цачева

БСП поиска оставката на председателя на парламента Цецка Цачева. Партията я обвинява във фалшификация на кворума в пленарната зала. Според БСП целта е приемането на решения с малко депутати. Левицата обвини Цачева, че едностранно решава дали даден депутат се намира в залата и не съобщава реалния брой присъстващи. Така важни закони се приемат с гласовете на няколко десетки депутати.

Мнения

► По темата: **“Ерозия в доверие то към ГЕРБ отчета на социолози”**. Ерозия има според тези, които искат да печелят, без да работят. Социолозите и президентът не харесват правителството, защото не са виждали хора, които да имат ясна визия, че задлъжняването е лошо нещо и само производството и износът, съчетани с добра търговска практика, водят до истинския национален капитал. Тези социолози нямат добър пример и пригласяят на президента, който вече е неестествен на своя пост.

Владу

Коментар

СНИМКА SHUTTERSTOCK

Рембрандирай това

Пореден европроект на Министърството на икономиката, енергетиката и туризма (виж стр. 7) ядоса туристическия бранш и стана повод за редица въпроси. Този път МИЕТ ще финансира с 2.8 млн. лв. европейски средства изготвянето на стратегия за нов туристически брандинг на България. Нов е условно казано, тъй като не е много сигурно, че имаме стар. На всички в бранша е ясно, че в туризма държавата действа на парче, а цялостната идея и визия за развитието на този сектор, който иначе формира между 10 и 15% от БВП на страната, липсват.

Идеята на проекта е да се създаде стратегия за ново национално лого и слоган, ако анализите покажат, че сегашното ни лого има нужда от промяна или актуализация. Всеизвестната роза, напомняща също така и баница и бъдещата и други не толкова прилични асоциации, отдавна е критикувана заради спорната си художествена стойност. Смяната ѝ може и да се окаже добра стъпка. Браншът обаче се ядоса на плановете анализът на нуждите да се опре на проучвания върху традиционни пазари, които генерират туристи у нас. Като Германия, Великобритания, Швеция, Русия и др.

Ани Коджаиванова
ani.kodzhaivanova@pari.bg

”Изготвянето на стратегия за много пари и без нужния ефект впоследствие от години насам е любимото занимание на държавата в туристическия сектор

Според бизнеса новият брандинг трябва да развие бъдещия потенциал на страната - нови продукти, нови пазари, а не да залага на такива с похабен потенциал. Лежането на плажа е отживелица, казват те. Но ако ще питаеме германците от ниския социален сегмент, които идват у нас, те ще ни кажат точно това - искаме плаж, алкохол и мързелуване. Как тогава ще развием новите продукти с възможности за по-големи приходи като SPA, кулинарни и винени турове, културен и исторически туризъм? Как ще се отличим от съседите, които имат сходни продукти, но подплатени с много повече средства за рекламирането им? Отговорът гласи, че държавата трябва да има първо стратегия за бъдещото развитие на цялата индустрия, а след това за брандирането ѝ. Иначе ситуацията е от краката към главата.

Другата голяма цел на стратегията - да се брандира туристическите региони на България, също изуми бранша. Към момента учредените и институционализирани туристически региони са едва два - Софийски и Тракийски, а останалите - колко точно, кои и как, са грубо шрихиранни. В такъв случай какво ще брандираме, бе логичният въпрос на представителите на

туристическата индустрия.

От МИЕТ защитиха проекта с факта, че става дума само за стратегия, а реалното брандиране ще има само в един пилотен регион. Което веднага повдига логичния въпрос не са ли твърде много средствата - 2.8 млн. лв., за работа предимно на хартия? Според МИЕТ работата все пак е огромна като обем, това обаче не може да е оправдание, ако ще бъде неефективна.

Не на последно място остава и въпросът за бъдещето и дългосрочното планиране. Туристическите брандове за разлика от корпоративните са динамични като самия туризъм, който постоянно се променя. И това го доказват нашите съседи от Турция и Гърция, които сменят своите слогани, лога и визия през година, а понякога и всяка година. И едва ли всеки път харчат милиони за стратегии как да го направят.

В крайна сметка с представянето на всеки нов туристически проект МИЕТ затвърждава усещането, че в туризма на държавно ниво се работи на парче, без ясна цялостна визия, само и само да бъдат успешно усвоени отпуснатите от Брюксел пари за сектора. ■

pari.bg Top 3

1 Депутатите приеха промените в Търговския закон. Всяка фирма ще обявява в Търговския регистър искането си за несъстоятелност.

2 Ерозия в доверие то към ГЕРБ отчета на социолози. Най-силен отпечатък върху образа и доверието към ГЕРБ през последните месеци на 2010 г. оставят поредицата от скандали.

3 “Укилийк” публикува доклад на бившия посланик на САЩ в България. Според Джеймс Пардю безнаказаността на организирани криминални групи е най-сериозният проблем в България.

Пари
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК
WWW.PARI.BG
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161
София 1202
e-mail: office@pari.bg
информация: 4395800
Издава
Бизнес Медиа Груп ЕАД,
част от Bonnier Business Press

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Лилия АПОСТОЛОВА
4395802
liliia.apostolova@pari.bg
МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА
Станислава АТАНАСОВА
4395851
stanislava.atanasova@pari.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП
Зам. главен редактор
Иван БЕДРОВ - 4395838
ivan.bedrov@pari.bg

Визуален редактор
Альбена ПИНО - 4395845
albena.pino@pari.bg

ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ
Филipa РАДИОНОВА - 4395866
philippa.radionova@pari.bg
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877
darina.cherkezova@pari.bg
Красимира ЯНЕВА - 4395876
krasimira.yaneva@pari.bg
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845
ani.kodzhaivanova@pari.bg

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ
Мирослав ИВАНОВ - 4395894
miroslav.ivanov@pari.bg

Атанас ХРИСТОВ - 4395818
atanas.hristov@pari.bg
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868
georgi.georgiev@pari.bg
Георги ПАНАЙОТОВ - 4395871
georgi.panayotov@pari.bg
Пламен ДИМИТРОВ - 4395857
plamen.dimitrov@pari.bg

ТЕНДЕНЦИИ
Билиана ВАЧЕВА - 4395866
biliana.vacheva@pari.bg
Рагостина МАРКОВА - 4395860
radostina.markova@pari.bg

Елена ПЕТКОВА - 4395857
elena.petkova@pari.bg
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823
radoslava.dimitrova@pari.bg
Теодора МУСЕВА - 4395876
teodora.mousseva@pari.bg

PARI.BG
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865
maria.veromirova@pari.bg
Иглица ФИЛИПОВА - 4395867
iglika.philipova@pari.bg
Елена ПУЛЧЕВА - 4395877
elina.pulcheva@pari.bg

ФОТОРЕДАКТОР
Марина АНГЕЛОВА - 4395879
marina.angelova@pari.bg
ДОКУМЕНТАЦИЯ - 4395884
РЕКЛАМА - 4395872, 4395891
факс 4395826
АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ
4395835, 43 95 836
СЧЕТОВОДСТВО - 4395815
ПЕЧАТ: Печатница София ЕООД
ISSN 0861-5608

BONNIER

Цитат

” Цена от 3 лв. за килограм банани е увеличение от 150-200% над борсовите стойности и не е нормална

► **Мирослав Найденов**, министър на земеделието

Число на деня

5.2

► процента поеветняване на газа от 1 януари предлага ДКЕВР. „Булгаргаз“ искаше намалението да е 1.8%. Окончателното решение ще бъде взето до края на месеца

Домък трима

ГЕРБ потвърди решителност за изчистване от ДС

Парламентът трябва да дебатира по темата, смята Николай Младенов

Скандалът с посланиците агенти доведе до три оставки с опция тенденцията да продължи, макар че засега две от тях са в страната. В понеделник премиерът Бойко Борисов прие оставките на министъра без портфейл Божидар Димитров и на зам. вътрешния министър Павлин Димитров. Преди тях от поста реши да се оттегли и генералният консул на България в Санкт Петербург Георги Михов. Междуременно Борисов обяви, че очаква и други посланици да подадат оставки.

Синхронна атака

Почти едновременно вътрешният и външният министър Цветан Цветанов и Николай Младенов потвърдиха решителността „да затворят страницата“ с досиетата. Цвета-

нов обясни, че не става дума за чистка и че според него бившите агенти трябва да бъдат пенсионирани или да заемат други постове, но не и да представляват страната зад граница. Младенов пък е на мнение, че още в началото на следващата година трябва да се проведе дебат в Народното събрание да се разграничи от ситуацията. Той ще внесе доклад за одобрение от Министерския съвет с позицията на държавата.

Ако не е с добро, с лошо

Премиерът Бойко Борисов обяви, че очаква посланиците сами да подадат оставки. Правителството ще подготви отзоваването на консулите, но за посланиците трябва да се намеси президентът. Борисов съобщи, че още в четвъртък ще внесе до Георги Първанов искане да отзове посланиците с агентурно минало. □

Снежна блокага

► Хиляди полети в Европа бяха отменени заради снега и оставиха блокирани безброй пътници, които бяха принудени да спят по летищата (на снимката - лондонското „Хийтроу“). Най-силно засегнати са Великобритания, Франция и Германия. Снегът предизвиква сериозни затруднения и за сухопътния транспорт

СНИМКА REUTERS

Коментар

„Меком“ АД тества интелигентността на инвеститорите

Казват, че борсата е място, където сутринта се срещат два типа инвеститори: едните с пари, другите с опит. Към края на деня те разменят своите активи и се прибират вкъщи. Същото може да се каже и за нашата борса, само че за по-дълъг период - от началото до края на кризата. Участниците на капиталовия пазар у нас натрупаха много опит и знания, за които платиха висока цена. При кого отидоха парите? Ще разберем, когато свърши кризата.

Провалът на новата емисия привилегировани конвертируеми акции на „Меком“ АД е висока оценка за зрелостта на инвеститорите. Всъщност параметрите на емисията са направени така, че ако бъдат записани дори малко над 140 010 от общо 14 000 000 нови акции, тя ще се счита за успешна. Факт е обаче, че от общо 56 003 978 права търсене имаше само за 1 848 901, или 3.3%

Пламен Дерменджиев,
финансист

” Съществува голяма вероятност дружеството да има проблеми с обслужването на получените заеми

от всички. Портфейлните инвеститори, включително институционалните, категорично отказаха да участват в увеличението на капитала. Наетият, популярен напоследък консултант „Експат Капитал“ начело с г-н Николай Василев и интензивният ПР, с които

беше подкрепяна емисията, не успяха да спечелят доверието на инвеститорите. Участниците на капиталовия пазар вече не вярват на „голи“ обещания за висок дивидент, а предпочитат да концентрират вниманието си върху финансовите отчети. Според последните „Меком“ АД е изправена пред редица предизвикателства.

Компанията има „устойчиво“ отрицателни парични потоци от основна дейност (-984 000, -1 281 000 и -2 061 000 лв. съответно за 2007, 2008 и 2009 г.) Към края на първата половина на 2010 г. те са положителни в размер на 236 хил. лв., но постъпленията от клиенти се свират с над 73% (от 26.5 млн. лв. до 7.02 млн., съответно за шестмесечието на 2009 и 2010 г.) Тези хронични „кешови“ дефицити са били покривани най-вече със заемни средства и напоследък с продажба на нетекущи активи.

Съществува голяма вероятност дружеството да има проблеми с обслужването на получените заеми. Към 31 март 2010 г. те са общо 39 260 хил. лв., над 80% от които са с падежи тази или следващата година. Например заемът (кредитна линия) от ОББ за 9.7 млн. EUR се води за дългосрочен, но падежът му е на 31 юли 2011 г. Собственият капитал на дружеството като източник на стабилност е надценен в счетоводния баланс. Към 30 юни 2010 г. балансовата му стойност е 82.62 млн. лв. Интересното е, че по-голямата част от него (50.2 млн. лв.) се е формирала чрез апорт на акции и дялове, оценени през 2007 г. - годината, в която ударно се надуваха „балони“.

Най-обнадеждаващото за интелигентността на местните инвеститори е, че прословутите договори за износ, които много удобно се сключиха точно сега, не хванаха „дикиш“. Инвес-

тигорите ги игнорираха, защото не се разбра коя е насрещната страна по тях, какъв е нейният опит и репутация и дали не е икономически свързана с „Меком“ АД. Между другото с тези договори би следвало да се заеме и КФН, защото, ако са сключени между свързани лица, това си е чиста пазарна манипулация. В крайна сметка компанията сигурно ще си намери инвеститора, който заслужава, ако вече не го е намерила. (Интересно е, че „ДАР Финанс“ ЕООД, управлявано от г-н Атанас Тилев, наскоро е придобило над 5% от капитала на „Меком“ АД.) Предвид рисковете вероятно това ще е дялов инвеститор, чиято очаквана доходност ще е доста над 18%, колкото „Меком“ АД предлагаше като дивидент по привилегированите си акции. □

Материалът има аналитичен характер и не е препоръка за покупка или за продажба на акции.

В броя четете още

Новини ► 6

Фирмите отчетоха влошени условия, намалени продажби и съкращения

Тенденции ► 18

САЩ продължават да „крадат“ технологични фирми от Европа

Държавата ще остане единственият

Серията от проблеми с корпоративни облигации разколеба големите институционални инвеститори и те се насочиха към ДЦК

Големият печеливш от серията проблемни корпоративни облигации през 2010 г. ще бъде държавата. Колкото и странно да изглежда, проблемите на компаниите ще бъдат добре дошли за правителството да запълни приходната част на бюджета си през 2011 г. чрез издаване на вътрешен дълг. За следващата година разчетите на Министерството на финансите показват намерения за привличане на 700 млн. лв. чрез издаване на държавни ценни книжа (ДЦК). Сумата може и да изглежда амбициозна на първо четене, но най-вероятно ще се окаже постижима. Главно заради изменилия се профил на вложенията на големите институционални инвеститори - пенсионни фондове и застрахователи. Поредицата проблемни облигации превърна корпоративния дълг от желан инструмент за инвестиции в най-рисковия и нежелан актив у нас.

„Със сигурност застрахователите ще участват в новите емисии ДЦК”, твърди изпълнителният директор на „ЗАД Армеец” АД Цветанка Крумова. По думите ѝ емитирането на ДЦК подобрява инвестиционния климат и затова към него ще има интерес.

„Очаквам догодина да има добро съотношение риск/доходност и ако това се оправдае, ще станем свидетели на засилени покупки на ДЦК от застрахователите”, прогнозира и изпълнителният директор на ЗД „Бул Инс” АД Стоян Проданов.

Мирослав Иванов
miroslav.ivanov@pari.bg

Един голям плюс

ДЦК имат едно основно предимство сред застрахователите. Кодексът за застраховането дава възможност до 100% от активите на една застрахователна компания да са в ДЦК и хипотетично съществува възможността всички активи на дадена компания да са в държавен дълг. Държавният дълг има почитатели и сред пенсионните фондове. „Ако предлагането е при сегашните условия, очаквам да има интерес от страна на пенсионните фондове”, каза Даниела Петкова, изпълнителен директор на ПОК „Доверие”. Компанията ѝ в последните години беше основен играч на пазара на корпоративен дълг, но проблемите с „Ален мак”, „Алу пласт” и останалите облигации я карат да се преориентира към ДЦК.

Въпрос с повишена трудност

Въпреки че засвидетелстват интерес към държавния дълг, големите инвеститори си оставят вратичка и за възможността да не купят много ДЦК. „Следим постоянно състоянието на икономика-

та”, каза Петкова. Именно икономиката е в основата на бъдещия успех или неуспех на държавния дълг. Защото все повече се прокрадват мненията, че страните от периферията на Европейския съюз ще отнесат ефекта от дълговата криза в Европа.

А силна икономика без стабилност и развитие на корпоративно ниво е трудно постижима. В същото време компаниите изпитват проблеми с финансирането си. Банките са затегнали кредитирането, а за финансиране през капиталовия пазар под формата на облигации или увеличение на капитала и дума не може да става. Последният пример за тотален провал на привлечени средства чрез увеличение на капитала беше „Меком”.

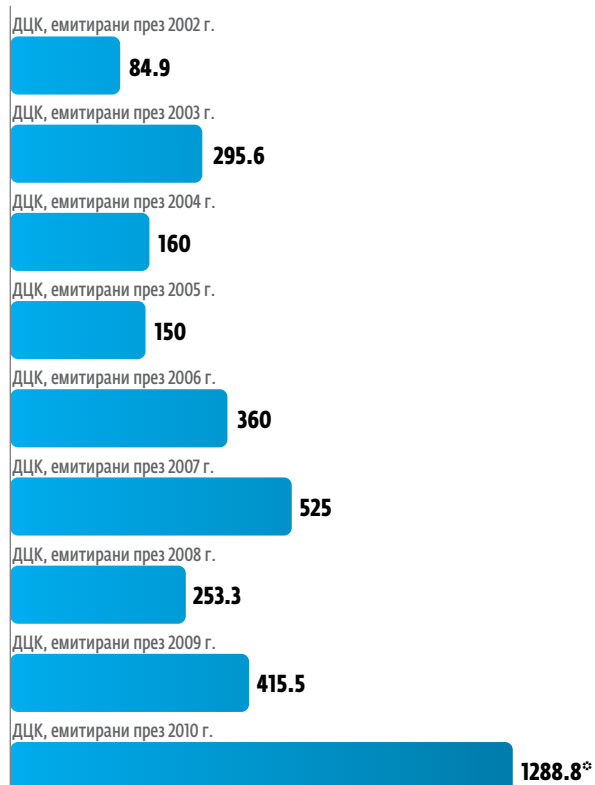
Още едно предимство

Има и още една причина догодина държавата да бъде много по-успешна в привличането на дълг от частните компании. Процесът по издаване на корпоративен дълг беше прекъснат и сега ще е доста по-трудно да се възстанови отново, докато емитирането на държавен дълг не е спирало. Затова и записването му е доста по-лесно. А компаниите... За тях ще остане задачата да си припомнят как са финансирали развитието си до преди 7-8 години, когато започна бурното развитие на дълговия пазар. Или да се огледат за финансиране отвън. Както всъщност някои от тях вече направиха.

► Емитирането на вътрешен дълг е една от възможностите на правителството

Дълг по емисии на държавни ценни книжа към 31 октомври 2010 г., в млн. лв.

* Сума до началото на ноември
Източник: Месечен бюлетин за държавния дълг на МО

Процесът по издаване на корпоративен дълг беше прекъснат

Ако предлагането е при сегашните условия, очаквам да има интерес от страна на институционалните инвеститори. Пенсионните фондове показаха, че имат интерес да записват, поне досегашните резултати го показваха. Следим обаче развитието на икономиката постоянно. Дали ще има записване, много зависи от цената, на която ще се предложи.

Определено в последно време има занижен интерес към корпоративния дълг. Всичко това е предизвикано от икономическата криза и последствията, които тя нанесе на пазара на корпоративни облигации. Те винаги са възприемани за по-рискови, но сега това е още по-драматично. Ние обаче следим фирмите. Вече има първи сигнали, че догодина може някои от тях да имат

Даниела Петкова,
изпълнителен директор на ПОК „Доверие”

„Дали ще има записване, много зависи от цената, на която ще се предложи

по-добри резултати.

Но процесът по издаване на корпоративен дълг беше прекъснат и сега ще е доста по-трудно да се възстанови отново, докато емитирането на държавен дълг не е спирало. Затова и записването му е доста по-лесно. Очаквам, че разликата в премията за риска на държавен и корпоративен дълг ще се запази, но при по-високи нива и за двете.

Играч на дълговия пазар догодина

Мнение

Със сигурност ще участваме в новите емисии ДЦК

Цветанка Крумова,
изпълнителен директор
на „Зад Армец“ АД

” Нямаме ограничения за инвестиции в държавен дълг и може 100% от активите да са вложени в него

Ние имаме и задължението да инвестираме в ДЦК, защото са сигурен инструмент. Освен това нямаме ограничения за вложения в държавен дълг. Със сигурност застрахователите ще участват в новите емисии ДЦК. Винаги когато е имало пазар на държавен дълг, паралелно съществуват и други инвестиционни решения. Въпросът е каква наличност има. Не мисля, че има конкуренция между държавния и корпоративния дълг. Емитирането на ДЦК подобрява инвестиционния климат и затова интерес ще има. □

да покрие спада в приходната част на бюджета за 2011 г.

СНИМКА SHUTTERSTOCK

Фирменият дълг е нестабилен

Стоян Проданов,
изпълнителен директор
на ЗД „Бул Инс“ АД

” Закъсненията при изплащането и несигурността дали инструментите са стигнали дъното отблъскват в по-голяма степен, отколкото конкуренцията от ДЦК

Застрахователите традиционно имат интерес да купуват държавни ценни книжа (ДЦК) и затова според мен ще има интерес и към новите емисии. Очаквам да има добро съотношение риск/доходност и ако това се оправдае, ще станем свидетели на засилени покупки на ДЦК

от застрахователите. Кодексът за застраховането дава възможност до 100% от активите да са в ДЦК и хипотетично съществува възможността всички активи на дадена застрахователна компания да са в държавен дълг. Има основания да се твърди, че ДЦК ще изтласкат корпоративните облигации, но по-важното е, че фирменият дълг е нестабилен. Виждаме неизпъл-

нени падежи по облигации, неплащане, разсрочване и тази нестабилност е с по-голяма тежест при насочване на инвестициите от корпоративни облигации към ДЦК.

Закъсненията при изплащането и несигурността дали инструментите са стигнали дъното отблъскват в по-голяма степен, отколкото конкуренцията от ДЦК. □

ИЗЯВЛЕНИЕ

Платено съобщение

на Орлин Тодоров, изпълнителен директор на „Петрол Холдинг“ АД,
Светослав Йорданов, изпълнителен директор на „Петрол“ АД
и Йордан Георгиев, управител на „Нафтекс Петрол“ ЕООД

Вече шест месеца пребиваващият в България литовски гражданин Денис Ершов води активна медийна и процесуална кампания срещу „Петрол Холдинг“ АД, „Петрол“ АД и „Нафтекс Петрол“ ЕООД, както и лично срещу нас, в качеството ни на законни представители на тези търговски дружества, като ангажира времето на държавни институции, правоохранителни органи и длъжностни лица. Г-н Ершов „разкрива“ „крупни злоупотреби“, нарушения, колосални загуби, като госта фриволно борава с цифрите и понятията, обявявайки „злоупотреби“ и загуби на стойност между 100 млн. лева и 250 млн. евро, в зависимост от настроението си. Вероятно на него му е удобно да забрави, че до септември 2008 г. беше председател на управителния съвет на „Петрол“ АД и като такъв ръководеше работата на „Петрол“ АД и ръководиле му дружества, като някои от загубите, за които говори, са натрупани именно тогава. Често в изявленията си той лансира напълно противоречащи си тези, само и само да обоснове правотата си.

С действията си г-н Ершов възпрепятства нормалния търговски оборот на управляваните от нас дружества, подронва авторитета им, руши репутацията им, ограничава достъпа им до финансиране и в крайна сметка подкопава доверието на инвестиционната общност към тези дружества и създава предпоставки за блокиране на дейността им. Погледнато разумно, никой акционер няма интерес от това, дори и самият той, като акционер в „Петрол Холдинг“ АД.

През седмицата 13 – 17 декември 2010 г. г-н Ершов разпрати серия от писма с почти идентично съдържание до медиите, държавни и финансови институции. В тези писма г-н Ершов директно твърди, че ние тримата, в състояние на престъпен сговор помежду си,

сме извършили стопански престъпления за над 100 млн. лв. само за последните шест месеца, както и че водим „Петрол“ АД към умишлен фалит. Прави се безпочвен паралел между „Петрол“ АД и „Кремиковци“ и се изразява загриженост за съдбата на 6000 семейства на работещи в „Петрол“ АД. Факт е, че в момента в „Петрол“ АД работят 1480 човека, и г-н Ершов, като член на надзорния съвет на дружеството би следвало да знае това.

Категорично заявяваме, че ще потърсим отговорност в рамките на закона от г-н Ершов за тези негови твърдения, които по същество представляват клевета, набездаване и уронват доброто ни име и престиж, които сме изграждали в продължение на години.

Досега сме се отнасяли с разбиране към проблемите на Денис и сме му съчувствали в чисто човешки план. Дългогодишната систематична злоупотреба с алкохол, липсата на дом, родина, семейна и социална среда, дългите престои в затворено пространство, изгонването му от някои държави, претърпеният преди няколко години инцидент, последван от продължителен престой в болница – всичко това вероятно се отразява негативно на психиката и разсъдъка му и го кара да работи против интереса си.

Всичко обаче си има граници. Не желаем г-н Ершов да проявява фобии си за наша сметка и на наш гръб. Освен, че ще се защитим по законовия ред, се обръщаме към близките на Денис да подхождат отговорно и да потърсят специализирана помощ за него, за да защитят както неговия интерес, като акционер в „Петрол Холдинг“ АД, така и собствения си интерес.

Фирмите отчетоха намалени продажби и съкращения

Повечето компании са настроени към следващата година с умерен оптимизъм

Влошени условия за бизнес, спад в продажбите, съкращения на хора и продължаващ недостиг на квалифицирани работници. Това е равнотетката за повечето фирми в страната за изминалата 2010 г., сочи анкета на Българската стопанска камара. Все пак очакванията към следващата година са по-скоро оптимистични. Мениджърите обаче съобщават за спадещо доверие в управлението и институциите, а много от тях са на мнение, че антикризисната програма на правителството се е провалила.

За едни лоша, за други по-лоша

Според 58% от членовете на БСК условията за бизнес в страната са се влошили, а според други 30% те са останали без промяна. 11% от анкетираните виждат положителна промяна в бизнес средата, а 1% не могат да преценят.

“Тези, които смятат, че условията са се влошили, са от отраслите, които се развиваха спекулативно в последните години - като строителството например, и които все още губят. Тези, които считат, че годината е била успешна, са от индустрията и промишленото производство”, коментира председателят на БСК Божидар Данев.

Срив в продажбите

74% от запитаните посочват, че продажбите им са намалели, други 14% декларират запазване на нивата от предходната година и едва в 12% от случаите има

нарастване на продажбите. От БСК обясняват, че резултатите за обемите на производство са аналогични. В 64% от случаите те намаляват, 28% от запитаните са запазили производствените обеми, а ръст има при едва 8% от фирмите. В 53% от анкетираните фирми е имало съкращения, 42% са предпочели да запазят нивото на заетост, а едва 5% са наели нови работници. По отношение нивото на търговския оборот през 2010 спрямо 2009 г. всеки трети анкетиран твърди, че не е настъпила промяна в нивото на търговския оборот през 2010 спрямо 2009 г., 29% отчитат спад между 10 и 30% спрямо предишната година, за 24% от анкетираните спадът е с 30 до 50%. Едва 16% декларират, че има увеличение на оборотите при тях.

Кредити и проблеми

26% от анкетираните са признали, че през тази година им се е наложило да реструктурират бизнес кредитите си, 12% признават, че имат просрочени плащания, но други 28% твърдят, че успяват да обслужват безпроблемно кредитите си.

За властта

Анкетираните оценяват антикризисните действия на правителството като “по-скоро неуспешни” (39%) или “неуспешни” (29%), а положителна оценка дават само 19%.

Въпреки това обаче 63% имат положителни очаквания за 2011 г., а според 29% от запитаните кризата ще се

задълбочи. Запазва се тенденцията по отношение на намеренията за редуциране броя на работните места, а увеличение на производството си обмислят 12% от запитаните. Само 1% са сигурни, че ще увеличат производството си.

Европарите - пак нежелани

Запазва се тенденцията от 2009 г. бизнесът да не разчита много на европейско финансиране за преодоляване на съществуващите проблеми. “Особено тревожен факт е, че 37% от запитаните не включват в плановите си работа по европроекти заради тежките процедури по кандидатстване и/или отчитане”, пише в резул-

татите от проучването на БСК. Други 18% не желаят да кандидатстват за европари, защото нямат пари за авансовото финансиране на проектите.

Нужда от служители

Всеки четвърти работодател декларира, че се нуждае от квалифицирана работна ръка, а почти всеки втори - 45%, страда от недостиг на специалисти за определени позиции. Заради кризата 44% от анкетираните са категорични, че не възнамеряват да увеличават заплатите на служителите си през 2011 г., а други 26% все още не са решили. 24 на сто от запитаните имат намерение да индексират трудовите възнаграждения с 3 до 10%, а 6

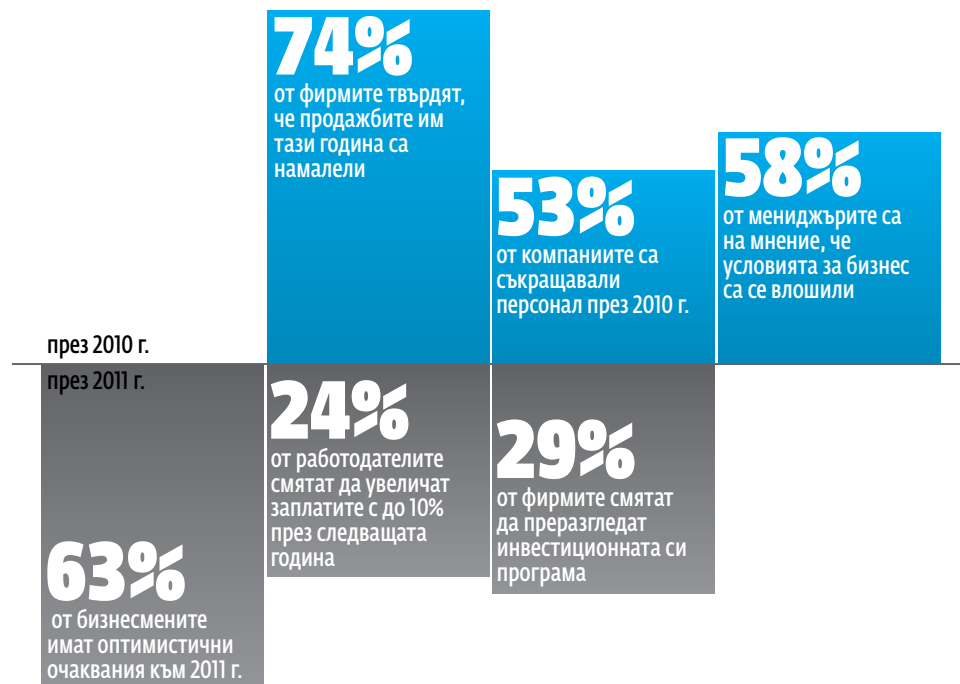
на сто - с повече от 10%.

Престъпност, корупция, сив сектор

И тази година оценката на бизнеса за нивото на престъпност и корупция в страната е по-скоро негативна. 35% от запитаните смятат, че нивото на престъпност е останало без промяна спрямо 2009 г., според 46% от бизнесмените корупцията е запазила равнището си от предходната година.

Почти всеки втори от анкетираните смята, че делът на сивата икономика е нараснал през 2010 спрямо 2009 г. Според 31% няма промяна. Едва 5 на сто смятат, че част от сивия сектор е излязъл на светло.

Красимира Янева

Разходите за труд се увеличават

Разходите за труд на работодателите се увеличават с 10.7% през третото тримесечие спрямо предходното и със 75% на годишна база, съобщиха Националният статистически институт. Според данните най-голямо - над 30 процента, е увеличението в сектора на ИТ услугите и мобилните комуникации, а най-ниско в администрацията. В сферата на културата и спорта е отчетен спад в разходите за заплати. Увеличените разходи за труд обаче не означават задължително нарастване на заплатите на служителите. Част от тях се дължат на съкращения на по-нискоквалифициран персонал, след което работодателите на практика правят по-големи разходи за по-малко хора. Това се потвърждава и с намаляването на наетите по трудов договор, които през третото тримесечие са с 6% по-малко от същия период на миналата година. □

11% повече притеснения към управлението

Според анкета на НЦИОМ 2/3 от българите смятат, че ГЕРБ ще довърши мандата си

Очакванията към управлението на ГЕРБ занапред е почти поравно оптимистично и песимистично, сочи проучване на Националния център за изучаване на общественото мнение. Скептицизмът обаче нараства. Според данните за

последните шест месеца българите, които гледат с надежда към управлението, намаляват с 13%, а тези, които се притесняват, се

увеличават с 11%.

Проблем с парламента и кабинета

За последните десет месеца

неодобрението към действията на правителството се е увеличило със 7%, а към парламента - с 11 на сто, сочи изследването. Две

трети от българите все още са на мнение, че ГЕРБ ще довърши мандата си, но все пак оптимистите намаляват. Както в изследването на “Алфа рийсърч” от неделя, така и анкетата на НЦИОМ показва, че основен фактор, който влияе на негативните тенденции, са скандалите от последните месеци. Според социолозите те влияят както на конкретните министри, така и на целия кабинет.

Някои размивания

Данните на НЦИОМ показват, че най-високо одобрение в правителството получава премиерът Бойко Борисов - според тях през последните три месеца рейтингът му се запазва непроменен на 59%. Проучването на “Алфа рийсърч” отпреди

49,5

► процента от българите очакват следващата година да бъде по-добра

два дни обаче отчете слаб спад и оцени позицията му на 42%. НЦИОМ сочи още, че сред министрите, макар и с падащ рейтинг, най-харесван остава вътрешният министър Цветан Цветанов, а след него е Росен Плевнелиев. Според “Алфа рийсърч” Плевнелиев е изпреварил Цветанов като най-одобряван в кабинета. По данни и на двете агенции неодобрението към повечето министри нараства.

Филупа Рагуинова

► За десет месеца неодобрението към работата на парламента е нараснало с 11%

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

49,2

► процента е неодобрението към правителството

Инвеститорите във ВЕИ предупредиха за конфликт на интереси на НЕК

Частните инвеститори във ВЕИ са притеснени от плановете на НЕК да изгражда собствени соларни и вятърни паркове

Българската ветроенергийна асоциация (БГВЕА) предупреди в отворено писмо до медиите, че намерението на Националната електрическа компания (НЕК) да изгради собствени централи за възобновяеми енергийни източници - такива за вятърна и слънчева енергия, може да създаде конфликт на интереси с частните инвеститори в сектора.

Наскоро от държавната компания обявиха, че временно - поне до лятото на 2011 г., спират да присъединяват нови възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) към мрежата си поради липса на капацитет. В същото време обаче НЕК обяви и плановете си да изгражда собствени ВЕИ паркове и вече дори имат планове за два такива - един соларен и един вятърен.

НЕК със собствени плановете

Наскоро НЕК обяви, че планира да изгражда собствени ВЕИ паркове. По думите на изпълнителния дирек-

тор на компанията Красимир Първанов да изгражда собствени ВЕИ мощности е съвсем нормална крачка за дружество като НЕК. Компанията дори подготвя документация за два търга за проекти на соларен и вятърен парк, които ще обяви през 2011 г.

От ветроенергийната асоциация, която обединява собственици на вятърни паркове, производители на турбини и консултанти, виждат възможния конфликт на интереси с държавата, макар че принципно подкрепят идеята НЕК да развива проекти за зелена енергия. Според тях планираните инвестиции на НЕК трябва да бъдат предприети внимателно, за да се избегне конфликт на интереси между нея и частните инвеститори.

Инвеститорите са притеснени

“Точно тук виждаме конфликта - от една страна, НЕК спира присъединяването на нови проекти до лятото, защото няма достатъчно капацитет, а от друга - ще изгражда свои ВЕИ проекти. Може да се окаже, че не всички проекти може да бъдат присъединени заради тази липса на капацитет”, каза за в. “Пари” Кенет Лефковиц, председател на надзор-

”**Няма достатъчно прозрачност на информацията какъв е капацитетът на НЕК**

Кенет Лефковиц,
Българска ветроенергийна асоциация

► **От ветроенергийната асоциация виждат възможния конфликт на интереси с държавата, макар че принципно подкрепят идеята НЕК да развива проекти за зелена енергия**

ния съвет на Българската ветроенергийна асоциация. По думите му няма достатъчно прозрачност на информацията какъв всъщност е капацитетът на НЕК, колко от него е оползотворен и колко не е. Поради тази причина от асоциацията не знаят дали някои от частните проекти няма да се окажат блокирани, дори след вдигането на забраната през юли 2011 г.

Липса на капацитет

В същото време обаче на фона на планираните собствени инвестиции преди десетина дни НЕК съобщи, че няма да присъединява нови възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) поне до лятото на 2011 г. Причината е, че дружеството няма достатъчно капацитет, за да присъедини мощностите и да управлява енергията от тях. От НЕК твърдят, че предварителни договори с

компаниите все пак се подписват, но дружеството не планира да ги присъединява, докато не влезе в сила новият закон за възобновяемите енергийни източници.

Промени в проектозакона

В петък в проектозакона бяха направени изменения, които посочват операторите на електропреносните мрежи като отговорни за решенията кои ВЕИ про-

екти да бъдат одобрени и присъединени. Преди изменението тази отговорност се падаше на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР). С промяната реално Електроенергийният системен оператор, част от НЕК, ще определя годишния таван за включване на нови зелени мощности. Очаква се законът да бъде приет през лятото на 2011.

Ани Когжауванова

Логото на България - розата, може да бъде сменено

Проект за ребрандиране на българския туризъм на стойност 2.8 млн. лв. ядоса бранша. Проблемът е отново в липсата на идея

Стратегия за брандиране на българския туризъм и за реклама с единна визия трябва да бъде изготвена до края на 2011 г. Идеята е да се разработи нов национален брандинг - евентуално ново лого и слоган, както и продуктово и регионално брандиране. За целта Министерството на икономиката, енергетиката и туризма (МИЕТ) ще похарчи близо 2.8 млн. лв. европейски пари. Макар и да звучи като добра новина, тя ядоса представителите на бранша. Според тях проблемът е, че отново ще бъдат похарчени немалко средства за поредната стратегия, зад която

обаче липсват качествена идея и визия.

Ново лого, но само ако е нужно

Според обяснението на експертите от МИЕТ проектът цели да се изработи стратегия за ребрандирането на българския туризъм на национално ниво, т.е. да се създадат ново лого и слоган, но само ако анализите покажат, че има нужда. Логото на България е създадено през 2004 г. и представлява стилизирана роза със спорни според мнозина качества. Смяната ѝ според едни е крайно наложителна, но според други не е добре националният бранд да бъде променян толкова често.

Дали да бъде изработено ново лого и какво да е то, както и какъв да е новият брандинг на туристическите продукти като море, ски, СПА, културен туризъм, кулинарни и винени турове и т.н., трябва да се реши след анализи и проучвания на десет ключови за България пазара - Русия, Германия, Великобритания, Швеция и др.

Генерална грешка

Според бранша обаче този подход е съвсем сбъркан. “Националният брандинг

трябва да е насочен към бъдещето, да рекламира продукт с потенциал на пазари с потенциал. Тази стратегия ще стъпи на миналото - ще се проучват старите туристи на старите пазари. А истината е, че те са неплатежоспособни, а освен това броят им постоянно спада”, каза Нели Сангалска от туроператора “Балкантурист Дивелопмънт Сървисес”.

От бранша коментираха още, че стратегията за брандиране е безсмислена, без да имаме стратегия какво прави България с туристическата си индустрия изобщо, какви продукти ще развива и как, кое е това, което

ни отличава от съседите ни, които имат почти същите дадености като нашите.

Брандиране на липсващи региони

Другата голяма цел на стратегията - да се брандират туристическите региони на България, също изуми бранша. Към момента учредените и институционализирани туристически региони са едва два - Софийски и Тракийски, а останалите ще станат факт в близките две години. В такъв случай какво ще брандираме, бе логичният въпрос на представителите на туристическата индустрия.

Ани Когжауванова

Лого Розата на България

► Сегашното туристическо лого на страната беше създадено по време на управлението на НДСВ и одобрено през 2004 г. За него бяха похарчени 240 хил. лв. по

комуникационната стратегия за присъединяване към ЕС.

► Розата беше част от проекта “Промоция България”, по който се направиха още слоган и цялостна концепция за реклама на туристическия бранш.

► Самото ѝ изработване стана след художествен конкурс и не бе лишено от традиционните скандали.

Мнение

Логиката на проекта е сбъркана

Истината е, че българският туризъм още е в миналото. Търсенето е променено. Лежането на плажа е демоте, след кризата актуален е възстановяващият и обогатяващият туризъм - СПА и културни пътувания. А идеята на тази стратегия е да се базира на очакванията на старите пазари и старите туристи, които са без потенциал.

Това, което предлагаме и рекламираме като продукт на международно ниво, е съвсем сходно с проду-

Нели Сангалска,
шеф на туроператора “Балкантурист Дивелопмънт Сървисес”

ктите на нашите съседи. Ние трябва да намерим уникалното, това, което ни отличава, за да можем да кажем на клиентите - не отивайте в Гърция, елате в България. □

2.8

► млн. лв. е стойността на европроекта чрез който трябва да се изготви стратегия за брандиране на българския туризъм

Липсата на прозрачност ще има негативен икономически ефект

По-високи разходи за достъп до информация от Търговския регистър, на бизнес климата и нови злоупотреби с данните на фирмите са цената, може да се плати, ако законодателните поправки се приемат

По-високи разходи за достъп до фирмената информация от Търговския регистър, търговия с данните на компаниите, влошаване на бизнес климата и „изобретяване“ на нови начини за измами. Това са само част от негативните резултати, до които може да доведе въвеждането на регистриран достъп до Търговския регистър, предвидено в законодателни промени. Това коментираха участници в кръгла маса „Как да запазим Търговския регистър публичен?“, организирана от в. „Пари“.

Има ли смисъл

Всеки, който иска информация от фирменото досие на компания, вписана в Търговския регистър, трябва да се регистрира с електронен подпис или да изпрати писмена молба до Агенцията по вписванията. Целта е да може да се проследява кой прави справка в регистъра, за да се ограничат и „кражбите“ на фирми и всякакви измами, и злоупотребите с техните данни, обясняват авторите на поправката. Според главния юрисконсулт на БСК Наталия Събева това е добър подход. За Кина Чутуркова от Конфедерацията на работодателите и индустриалците в Бълга-

рия това няма да ограничи достъпа до информация, тъй като регистрацията е по-скоро уведомителна и няма да се отказва достъп до търсената информация. Икономистите Красен Станчев и Георги Ангелов обаче питат - има ли статистика, която да показва доколко злоупотребите с данни и кражбите на фирми са масов проблем, или става въпрос за отделни частни случаи? Отговорът е няма. За сметка на това обаче подобна законодателна поправка ще ограничи бързия достъп до информация и широката публичност, което е в основата на по-добрата бизнес среда. Хората, които не разполагат с електронен подпис, ще трябва да плащат на посредници, като например адвокати или нотариуси. Зад електронните подписи на адвокатите си ще се скрият и недобросъвестните лица, така че злоупотребите пак няма да бъдат прекратени.

Към законодателите

„При отвлечането на лица двата основни източника на информация са данъчните и застрахователните дружества, а не Търговският регистър“, казва Станчев. По думите му ситуацията в

► Промените в Закона за Търговския регистър не решават проблемите, а създават нови, коментираха експерти по време на кръгла маса, организирана от в. „Пари“

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

момента е показателна, че въпреки увеличената прозрачност бумът със злоупотребите е оставен в миналото. „Само се създават бариери пред разследващата журналистика и се затруднява работата на

правноинформационните системи, които ползват регистъра“, коментира Александър Кашъмов от програма „Достъп до информация“. Икономистът Георги Ангелов добавя, че регистрираният достъп

ще създава условия за заплашване или подкупване на журналистите. Ако се търси формула за прекратяване на злоупотребите, той предлага не да се ограничава достъпът до информация или да се за-

плита в „полицейщина“, а да се въведе уведомяване чрез e-mail при заявяване на нови документи.

Според експертите трябва да се обмисли много добре и кои данни ще бъдат изисквани за вписване

Ще се създадат ограничения

С въвеждането на регистриран достъп до фирмените дела се създава условие в достъпа до информация, свързана с всички документи около регистрацията на компаниите и свързаните с това документи, т.е. протоколи от общи събрания, документи към заявления с искания за вписване и т.н. Мотивът е защитата на личните данни, но в законопроекта няма отговор на въпроса кои според Търговския регистър са защитените лични данни. Така се създава и възможност заявителят да прецени кои данни са лични, с което да се ограничи и публикуването на някои неща. Няма да се постигне и целта да има пропорционална защита на личните данни на фирмите. Измененията въвеждат условия и ограничения при съществу-

Александър Кашъмов,
програма „Достъп до информация“

” В законо-проекта няма отговор на въпроса кои според Търговския регистър са защитените лични данни

ващия към момента доста добър достъп. Не виждам адекватна обосновка, а само ще се създадат нови проблеми и бариери, например пред разследващата журналистика. Ще се затрудни и работата на правноинформационните системи, които ползват регистъра. □

Прозрачността не е застрашена

Публичността не се застрашава от това, че ще има регистриран достъп до данните във фирменото досие. В него се съдържат повече лични данни, като например номер на лична карта, които не е нужно да се разкриват. Процедурата на заявяване ще ограничи непосредствения достъп, ще го забави, но законопроектът не поставя никакви условия - лицето само трябва да се идентифицира и няма основания да му се откаже. Тази мярка се налага от зачестилите кражби на данни. Не виждам какъв проблем ще се създаде от гледна точка на търсенето на информация. В Търговския регистър се вписват обстоятелства и се обявяват актове, които се посочват в специализирано законодателство. Не е Законът за Търговския регистър, в който трябва да се адре-

Кина Чутуркова,
Конфедерация на работодателите и индустриалците в България

” Процедурата на заявяване ще ограничи непосредствения достъп, ще го забави, но няма основания да се откаже информация

сират проблеми, свързани с личните данни. В него трябва да е отразен редът на обявяване, как ще се ползват данните, но не и какво точно ще се обявява. □

Така проблемите не се решават

Нищо не се разрешава с въвеждането на контролиран достъп до данните от Търговския регистър. Едно лице може да подправи документи, за да влезе и да направи проверка. Има хора, които могат да откраднат фирма за милиарди, едва ли ще се затруднят да направят електронен подпис на името на човек от малко селце например. Важно е да се изясни колко е голям проблемът, дали има увеличаване на злоупотребите и доколко, ако има, това се дължи на наличието на сканирани лични карти. Промяната намалява прозрачността. Много голяма част от разследванията се случиха именно защото той е публичен. Сега отиваме в другата крайност - ще се знае кога един разследващ журналист влиза в Търговския регистър и няма никаква гаранция, че на следващия ден няма да

Георги Ангелов,
старши икономист от Институт „Отворено общество“

” Ще се знае кога разследващ журналист влиза в Търговския регистър и на следващия ден може да го заплашват или подкупват

се опитат да го заплашват или подкупват. Мога да се обзаложа, че ако законът се приеме в този си вид, една година по-късно проблемът с кражбата на фирми и имоти все още няма да е решена. □

И**ВЛОШАВАНЕ
КОЯТО**

в регистъра, дали и как ще може да се заличават вече обявени данни. В противен случай, ако това се остави на заявителя или на служителя в Агенцията по вписванията, данните за отделните фирми няма да бъдат съпоставими.

**Да прогължим
сценария**

Ако предписаните промени се приемат, след една година пак ще има кражби на фирми и имоти, просто тези, които се занимават с това, ще са по-изобретателни, смята Георги Ангелов. Достъпът така или иначе няма да бъде ограничен, но определено ще се забави и ще бъде поставен пред много усложности. А от Агенцията по вписванията все още нямат ясна идея как точно ще поддържат регистъра с данните за хората, които са поискали справки, какви инвестиции ще трябва да направят например за въвеждане на нов софтуер или назначаване на нови служители. За всичко това ще се наложи да мислят обаче само след месец, ако в последния момент по време на гласуването на промените на второ четене дебатът около Закона за Търговския регистър не смени рязко посоката си.

Дарина Черкезова

**БСК:
Подкрепяме
промените**Наталия Събева,
главен юрист в БСК

Фирменото досие съдържа данни, които са насочени по-скоро към длъжностните лица по регистрация. Въвеждането на контролиран достъп е напълно оправдано, защото в голяма част от досиетата има многобройни сканирани документи за самоличност. Ако в някаква степен отвличанията престанаха, кражбите на фирми са явление, на което тази мярка противостои. Фирмите са споделяли загрижеността си за своята безопасност, за сигурността на семейството си и за своето имущество. **■**

Публичността не води до повече злоупотреби

Не е ясно какво се има предвид под „очевидност на проблема“ с публичността на данните в Търговския регистър. Не са ясни мотивите, с които се иска ограничаване на достъпа до данните на фирмите, след като няма статистика колко са случаите, в които е имало кражби на фирми или други злоупотреби. Бумът в измамите с недвижими имоти бе през 90-те години. Сега ситуацията е по-до-

Красен Станчев,
председател на управителния
съвет на Института за пазарна
икономика

” При отвличането на лица двата основни източника на информация са данъчните и застрахователните дружества, а не Търговският регистър

бра, но и публичността е по-висока. Следователно по-голямата публичност не е равна на повече злоупотреби с данни. При отвличането на лица двата основни източника на информация са данъчните и застрахователните дружества, а не Търговският регистър.

Това, което трябва да се направи сега, е да се определят личните

данни, които трябва да се публикуват. Трябва и да се създадат критерии за заличаването на лични данни, които присъстват в учредителните документи.

Ако законът се приеме в този си вид, ще се увеличат разходите за достъп до информация. Увеличаване се и възможността за търгуване с информация за делата на фирмата. **■**

*За да оценим живота си,
трябва да погледнем
назад. За да го изживеем,
трябва да гледаме напред.*

*Весела Коледа и успешна
Нова Година!*

Стотици протестиращи са арестувани след изборната победа на Лукашенко

Президентът на Беларус спечели четвърти пореден мандат, но опозицията оспорва резултатите

Полицията в Беларус арестува стотици хора, които излязоха на протест срещу резултатите от президентските избори в неделя. Сред задържаните са и седем от деветимата опозиционни кандидати, а според очевидци някои от хората са били бити с палки от силите на реда. Александър Лукашенко спечели четвърти пореден мандат със 79.67% от гласовете по данни на изборната комисия. Опозицията обаче твърди, че резултатите са манипулирани.

Критику от Европа и САЩ

Международните наблюдатели от Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа обявиха изборите за компрометирани и казаха, че демократичните стандарти не са били спазени. Върховният представител на Европейския съюз по външната политика баронеса Катрин Аштън настоя за

незабавното освобождаване на задържаните опозиционни лидери. От посолството на САЩ в Минск заявиха, че Вашингтон осъжда побоя и задържането на кандидат-президентите. Министерството на вътрешните работи на Беларус пък обвини опозицията, че destabilизира страната. Откакто Лукашенко пое президентския пост през 1994 г., досега нито едни избори не са били обявявани за честни от международните наблюдатели.

Емблематичен площад

Докато пускаше бюлетината си в неделя, президентът предупреди опозицията да не организира митинги. По думите му всички протестиращи ще бъдат третирани според закона. Той обаче каза, че не очаква някой да излезе на площада. След като бяха обявени резултатите обаче десетки хиляди хора се събраха на площад „Независимост“ в центъра на Минск. „Тук Беларус получи независимост през 1991 г. и тук днес ще свърши диктатурата на Лукашенко“, обяви опозиционният кандидат Андрей Саников.

► Десетки хиляди души се събраха на площад „Независимост“ в беларуската столица Минск и обявиха изборните резултати за манипулирани

СНИМКИ REUTERS

Някои от протестиращите се опитаха да влязат в сградата на правителството, но бяха разпръснати от полицаите, а стотици бяха задържани. Властите започнаха криминално разследване на случая. Присъдата за „организиране на масови

безредици“ е до 15 години затвор.

Само гемонстрация

Много коментатори твърдят, че самата предизборна кампания е била много по-свободна, отколкото предишните. За първи път по

телевизията беше излъчен дебат между опозиционните кандидати, на който обаче Лукашенко не присъстваше.

Властите също позволиха на активистите да набират подписи за участие в изборите. Въпреки това много

хора в Беларус са убедени, че резултатите са били предрешени. Според тях предоставянето на известна свобода на опозицията е било само демонстрация, която е трябвало да впечатли международните наблюдатели. □

Помощта за Ирландия може да попречи на ЕЦБ да финансира други страни

Институцията се притеснява за качеството на обезпечението и правомощията на финансовия министър

Европейската централна банка (ЕЦБ) има „сериозни притеснения“, че помощта за Ирландия може да се отрази на операциите ѝ за ликвидност в еврозоната. Това става ясно от позицията на банката, публикувана на сайта ѝ в края на миналата седмица. Документът е изготвен по молба на ирландския финансов министър Брайън Ленихан, който е поискал оценка на подготвяното законодателство за прилагане на заемното споразумение с Европейския съюз и Международния валутен фонд в размер на 85 млрд. EUR.

Законови пропуски

Някои пропуски в закона за спасителния пакет може да попречат на ЕЦБ да предостави финансиране и на други страни от еврозоната. „ЕЦБ има сериозни притеснения, че проектозаконът не е достатъчно сигурен от юридическа гледна точка по редица важни въпроси за еврорезистентността“, пише в документа. Според банката под въпрос е качеството на обезпечението, предоставено като гаранция в случай

► Председателят на ЕЦБ Жан-Клод Трише нарече вероятността за разпадане на еврозоната „абсурдна хипотеза“

ЕЦБ има сериозни притеснения, че проектозаконът не е достатъчно сигурен от юридическа гледна точка по редица важни въпроси за еврорезистентността

че Ирландия не изплати заемите си. Един от проблемите е „обхватът на правата върху обезпечението“ както на ЕЦБ, така и вероятно на други централни банки от

еврозоната. Правомощията, които законът дава на финансовия министър, „значително нарушават“ правата на акционерите и кредиторите на финансовите институции. Затова ЕЦБ настоява да се направят допълнителни уточнения, че правата на централната банка и на ЕЦБ като кредитори на съответните институции няма да бъдат засегнати.

По-сериозни усилия

Междувременно председателят на ЕЦБ Жан-Клод Трише заяви, че страните в еврозоната трябва да на-

правят по-сериозни усилия, за да се справят с дълговата криза в блока, а Ирландия трябва стриктно да се придържа към плана си за икономическо възстановяване. „Призовавам всички да поемат отговорностите си, което означава да направят повече както поотделно, така и заедно в сегашната криза“, каза Трише. Той обаче отхвърли вероятността за разпадане на еврозоната като „абсурдна хипотеза“. Според него проблемите в блока се дължат на влошената финансова стабилност, а не на еврото. □

ОИСР настоя Испания да свие разходите и да направи реформи

Организацията очаква страната да излезе от кризата следващата година

Икономиката на Испания постепенно излиза от рецесията, но правителството ще трябва още да ограничи бюджетните разходи и да направи реформи на трудовия пазар. Това е заключението, което Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) прави в свой доклад за страната.

Слабо пообряване

ОИСР прогнозира, че икономиката на Испания ще отбележи ръст 0.9% догодина и 1.8% през 2012 г. Безработицата ще намалее леко до 19.1% през 2011 г. и до 17.4% през 2012 г. В момента безработицата в страната е най-високата в Европа – почти 20%. Организацията потвърди прогнозата си за бюджетния дефицит, който тази година ще достигне 9.2%. През следващите две години ОИСР очаква дупката в хазната да намалее съответно до 6.3 и 4.4%.

Разширяване и загълбочаване

Правителството полага усилия за намаляване на бюджетния дефицит и предприема стъпки за преодоляване на

слабостите на трудовия пазар, смята ОИСР. Необходимо е обаче тези мерки да се „разширят и задълбочат“. Испания сега трябва да проведе реформи, с които да стабилизира държавните финанси и да насърчи създаването на работни места. Особено важно е да се промени пенсионната система, не само като се вдигне пенсионната възраст, но и като се свият субсидиите за ранно пенсиониране. За да се намали високата безработица, която спъва растежа, правителството трябва „значително“ да редуцира компенсациите при прекратяване на трудови договори.

Появилите се напоследък спекулации, че Испания може да поиска международен спасителен заем, значително повишиха разходите за финансиране на правителството. Въпреки това Мадрид е категоричен, че няма да има нужда от външна помощ. □

0.9

► процента ръст на брутният вътрешен продукт на Испания през 2011 г. прогнозира експертите на ОИСР

Решения**„Енемона” залага акции срещу кредит**

Акции от „Енемона”, собственост на мажоритарния акционер в компанията Дичко Прокопиев, ще бъдат заложени за кредит към банка. Това става

ясно от уведомление на дружеството към Комисията за финансов надзор. Одобрение за такова решение трябва да вземе извънредното общо събрание на компанията, което е насрочено за 10 януари догодина. Предложението за включването на новата точка идва от Дичко Прокопиев, който е и

най-големият акционер в инженеринговата компания, като към края на 2009 г. притежава 73.15% от капитала (пряко 58.26% и още 14.89% чрез „Глобъл кепитъл”, където той е съакционер). Колко точно акции от капитала на компанията ще бъдат заложени, засега не е ясно.

КОМПАНИИ И ПАЗАРИ**„Софийска вода” намали загубите си по мрежата с едва 2%**

Концесионерът на ВиК мрежата планира увеличение с 0.20 лв. на услугата „отвеждане и пречистване” на отходната вода

► По думите на изпълнителния директор на „Софийска вода” Иван Иванов (в средата) загубите по мрежата в момента са 56%. Според Станислав Станев (вдясно) до 30% от територията на столицата са без канализация

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Концесионерът „Софийска вода” планира да инвестира следващата година около 50 млн. лв. в мрежата. Част от тези средства - около 18 млн. лв., ще бъдат насочени към развитието на канализацията и подобряване на услугите „отвеждане и пречистване” на водата, каза изпълнителният директор на дружеството Иван Иванов. По думите му в момента „Софийска вода” и Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) водят преговори за обема на инвестициите през следващата година. Независимо от одобрената

25

► процента ръст на цената за отвеждане и пречистване на водата ускал от „Софийска вода”

сума според Иванов цената на водата трябва да се увеличи, защото компанията трябва да покрие разходите си по вкарване в експлоатация на съоръженията, направени по програмата ИСПА. Подобен проект е пречиствателната станция „Кубратово”, в която

са вградени и съоръжения за пречистване на р. Искър от азот и фосфор.

Загубите сведени до 56%

През тази година е изпълнен инвестиционният план на „Софийска вода”, заяви изпълнителният директор на дружеството Иван Иванов. За подобрението на мрежата са вложени 52 млн. лв. Така загубата на вода през 2010 г. в столицата е намалела с 2%, или 6 млн. куб. м вода, информира шефът на водоснабдяващата компания. Общо загубите по мрежата в момента

са около 56%. За същата година концесионерът на ВиК мрежата си е поставил ограничение на загубите, отново близко до 2%.

20 стотинки ръст за мръсната вода

Дружеството ще поиска от ДКЕВР с около 20 стотинки увеличение на цената за отвеждане на отпадната вода през следващата година. Сега стойността на тази услуга е 1.40 лв./куб. м. От „Софийска вода” настояваха за 25% ръст на услугата, но председателят на регулатора Ангел Семерджиев заяви преди време,

че е склонен да допусне увеличение само в рамките на 10%. Ако таксата за отвеждане и пречистване не бъде вдигната, от дружеството алармираха, че няма да успеят да изпълнят инвестиционната си програма за 2011 г.

Канализация за луксозните квартали

В момента едва около 20-30% от територията на София и околностите са без канализация, каза директорът на отдел „Експлоатация и поддръжка” в „Софийска вода” Станислав Станев. В бизнес плана на ком-

50

► млн. лв. инвестиции планира да направи „Софийска вода” през 2011 г.

панията е предвидено до 5-6 години канализационна система да има в едни от най-луксозните квартали на града - Драгалевци и Бояна. В момента луксозни къщи и хотели в подножието на Витоша отвеждат мръсната вода в септични ями.

Елина Пулчева

Срокът за пререгистрацията беше удължен до края на 2011 г.

Депутатите обмислят още законови промени, за да намалят опашките

Депутатите удължиха срока за пререгистрацията на търговските дружества с промени в Търговския закон, които бяха гласувани на второ четене. Така вместо до края на юни 2011 г., както беше по предварително заложен срок, компаниите ще имат още шест месеца допълнително, за да се пререгистрат, а крайната дата според закона става 31 декември 2011 г. Приемането на закона мина без спорове между депутатите от различните парламентарни групи, а повечето фирми са доволни от допълнителното време, което получават.

Има и още доволни - кредиторите, които ще получават информация веднага след като една фирма подаде молба за обявяване на неплатежоспособност, решиха още депутатите. И според банкерите, и според адвокатите в последните месеци практиката на т.нар. умишлен фалит зачести. Това беше и основната причина управляващите да предприемат законови промени, които да намалят измамите.

Още време и нови поправки

Опашките, губеното на време и недоволството... Заради това срокът за пререгистрация на търговските дружества беше удължен. "Това беше предложено от Министерството на правосъдието и от правната комисия", обясни Емил Радев, депутат от ГЕРБ, вносител на част от приетите промени в Търговския закон. Според него досега проблемите са идвали от това, че срокът за пререгистрация е съвпадал с подаването на годишните финансови отчети. Радев обясни още, че в началото на следващата година депутатите ще разгледат и промени в Закона за Търговския регистър, където ще бъде предложено фирмите да се пререгистрат в определени срокове. Те ще бъдат групирани по вид дружество и по този начин също ще се облекчи проблемът с опашките пред Агенцията по вписванията.

Представители на фирмите са доволни от допълнителното време, което получават. Въпреки това обаче не е сигурно дали по този начин ще се реши проблемът. Председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев обясни, че шестте допълнителни месеца, които получават фирмите, не са достатъчни, за да не

Радослава Димитрова
radoslava.dimitrova@pari.bg

се трупат опашки. Според него е нужна електронна обработка на информацията, както и премахване на задължението фирмите да подават финансовите си отчети в Агенцията по вписванията.

За по-малко измами

Всеки иск за обявяване в несъстоятелност, който е подаден по молба на фирмата, ще бъде качван в Търговския регистър, решиха още депутатите. Така кредиторите ще получават информация навреме и ще имат възможност да реагират в случаите, когато фирмите искат да обявят неплатежоспособност със задна дата, за да не обслужват кредитите си.

Досега информация до кредиторите достигаше чак когато съдът вземе решение и обяви неплатежоспособност. Това е оцетило много банкови и небанкови кредитни институции, а искането за законови промени дойде точно от банките, които започваха да повдигат въпроса още от есента на миналата година. Асоциацията на банките в България изпрати предложения за промени до министрите на правосъдието и на финансите. В началото на октомври по време на конференцията Banking management forum, организирана от в. "Пари", банкери също призоваха за законови промени.

До днес обаче не беше намерено решение на този въпрос. Според Емил Радев по този начин се дава състезателно начало, защото всеки кредитор ще може да защитава интересите си.

Промените в закона предвиждат и съдът да спира дело по доброволна молба за несъстоятелност, ако кредитор подаде молба за откриване на производство по несъстоятелност. Емил Радев е убеден, че броят на молбите, които са подадени с недобросъвестна цел, ще намалее. Банкерите също са на мнение, че с тези промени кредиторите ще имат повече права и възможности да защитават интересите си. ■

Новост Други промени в Търговския закон

► С промените депутатите въведоха задължение фирмите да обявяват всяка промяна в собствеността на поименните акции или временните удостоверения. Това трябва да бъде вписано в книгата за акционерите. Срокът, който се дава на компаниите, е седем дни.

► Актуалният списък на акционерите ще подлежи на обявяване след всяко ново вписване. Глобата за неизпълнение е от 500 до 1000 лв.

► Притежателите на поименни акции, които към момента не са включени в книгата на акционерите, ще трябва да поискат това да бъде направено в тримесечен срок.

► С удължаването на срока опашките пред Агенцията по вписванията ще намалят, категорични са депутатите

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Недобросъвестните производства ще намалят

Удължаването на срока за регистрация на търговските дружества беше предложено от Министерството на правосъдието и правната комисия. Това е добре, защото иначе срокът съвпадале с подаването на годишните финансови отчети в Агенцията по вписванията, където е много претоварено през лятото. Това ще помогне да не се натрупват пререгистрации в последния момент, когато фирмите се увеличават драстично. Това ще намали опашките.

С промени в Закона за Търговския регистър ще редуцираме и търговците, които трябва да подават годишен финансов отчет догодина. Ако трябва,

ще въведем и график, според който фирмите ще трябва да подават отчетите си. Единен до края на май и така, за да не изтича срокът за всички едновременно. Това е заложено в проекта за промени на Закона за Търговския регистър, предложен от Министерския съвет.

Промяната, която се отнася до несъстоятелността - качването на информация за това в Търговския регистър, веднага след подаването на молба ще наложи състезателно производство. Така и кредиторите ще могат да представят различни доказателства, че фирмата не е с финансови проблеми, а обявяването на непла-

тежоспособността се прави с недобросъвестна цел.

► Емил Радев, депутат от ГЕРБ и член на комисията по правни въпроси към парламента

га на фирми 2011 г.

те пред Агенцията по вписванията

Удълженият срок няма да реши проблемите

За да се подобрят нещата, трябва редица промени. Трябва да се премине към електронна обработка на информацията, а дружествата да не предават годишен финансов отчет в Агенцията по вписванията. Финансовият отчет вече е предаден в Националната агенция за приходите. Трябва да има обмен на информация, така както Националната агенция за приходите и Националният статистически институт обменят информация. Трябва да се намали излишната работа по това вписване на 250 хил. финансови отчета, защото това няма смисъл. Обаче се прави заради събирането на таксите. Всичко е на гърба на бизнеса. Това е абсолютно порочно и допълнително ограничава фирмите. Идеята отчетите да се внасят на определени дати

по вид дружества също няма да облекчи фирмите. Това допълнително ще ги ограничи в допълнителни срокове. В няколко закона е казано, че информация, която държавата я притежава, не може да се иска повторно. Проблем са и спящите компании, които нямат дейност. Въпросът с тяхното ликвидирание трябва да бъде решен.

► **Васил Велев**, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България

“Виваком” предлага устройства за четене на електронни книги

Телекомът засега няма да се ангажира с продажбата на самите е-книги

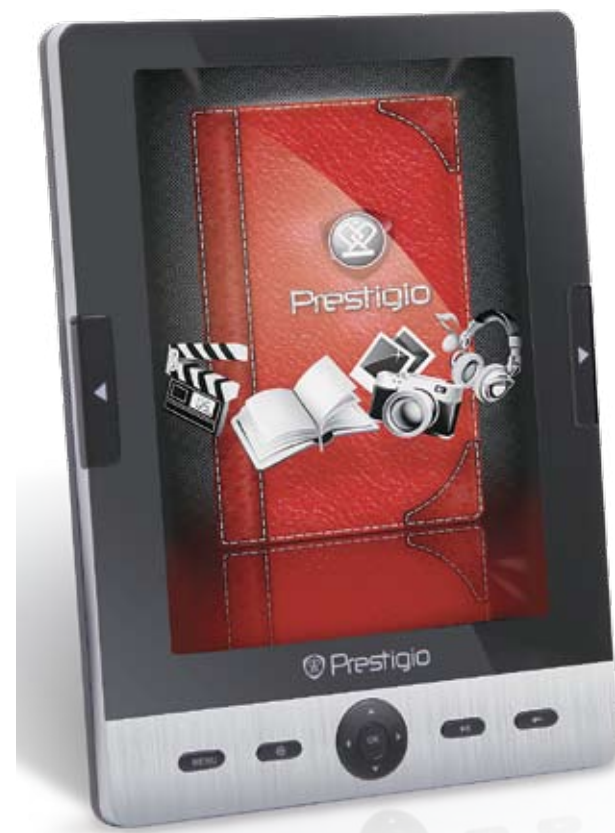
“Виваком” стана първият български телекомуникационен оператор, който предлага на своите клиенти устройства за четене на електронни книги. От тази седмица започва продажбата на два модела четци на е-books, които ще се предлагат при подписване на договор за фиксирана услуга от телекома като интернет или домашен телефон.

Характеристики

Единият модел е Prestigio Libretto PER3072B, който разполага с LCD екран с диагонал 17.7 см (7 инча) и 2 GB вградена памет. Той ще се предлага за 9.90 лв. на месец за две години като допълнение към цената на плана. Другият модел е Prestigio Libretto PER5062B с 15.2 см (6-инчов) екран и е на цена от 16.90 лв. на месец за две години. Той също има 2 GB вътрешно пространство, както и меню на български език. Първият модел има USB порт, през който да се добавят още книги, а вторият разполага с вградени WiFi адаптер и браузър, позволяващи произведенията да бъдат сваляни директно от интернет.

Предимства

Електронните книги предлагат някои значителни удобства пред печатните издания, казват от телекомуникационната компания. Едно от тях е, че потребите-

лите могат да съхраняват на устройството си голям брой книги, което пести място и едновременно с това дава достъп до голям обем информация. Освен това сайтовете за електронни книги често дават възможност за превод на книгата на много различни езици, на които няма преведени печатни книги. Книгата може да бъде четена и на място без осветление, без това да уморява очите, като използват специално електронно мастило.

Търсене на книги

И двете устройства идват с

включени в тях произведения на някои от най-известните български автори, като Иван Вазов, Алеко Константинов и Христо Ботев. Това са произведения, чиито авторски права са изтекли и в момента са безплатни. От “Виваком” казаха за в. “Пари”, че за момента не предвиждат създаването на портал за книги по подобие на съществуващия такъв за музика 4fup. Телекомът няма договор и с някои от големите издателства, които предлагат електронни книги през собствените си магазини.

Пламен Димитров

КТБ притежава вече 27.40% от “Агро финанс” АД СИЦ

Наскоро “Бромак” купи 21.6% от капитала на фонда за земеделска земя

Корпоративна търговска банка е придобила 27.40% от капитала на фонда за земеделска земя “Агро финанс” АД СИЦ. Това стана ясно от съобщение на банката до инвестиционната общност. Кога е станала сделката, не е ясно. В четвъртък през БФБ преминаха 24.49% от акциите на компанията. В 15 сделки 7.892 млн. ценни книжа смениха собственика си. Големият пакет от 6.94 млн. акции се доближава до дела на Caceis Bank Deutschland, което е собственик на 6 823 013 лота на АД СИЦ-а. Трите фонда на пенсионната компания “Доверие” имат общо 6 734 450 лота, показва допълнителната информация към деветмесечния отчет на “Агро финанс”, като сумар-

► **Цветан Василев**

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

ният им дял също е близък до прехвърлените акции. На 18 октомври отново на регулирания пазар беше сключена голяма сделка за 21.6% от капитала на фонда за земеделска земя. Тогава купувач беше “Бромак” ЕООД, което е 100% собственик на банкера Цветан Василев. Чрез “Бромак” Цветан Василев държи и

мажоритарния пакет акции в Корпоративна търговска банка.

Ако “Бромак” е запазил дела си в “Агро финанс”, компаниите на Цветан Василев вече ще държат 49% от него и ще са на ръба от задължението да отправят търгово предложение към останалите акционери на фонда.

Спорът за “Петрол холдинг” стана прекалено личен

Обвинението в алкохолизъм е най-новият инструмент в продължаващия спор за контрола над най-големия дистрибутор на горива

След като вече месеци наред се обвиняваха в злоупотреби, липса на професионализъм и злонамерени действия, враждуващите страни в казуса “Петрол” навлязоха и на личностна територия. В платено съобщение в медиите (стр. 5) изпълнителният директор на “Петрол холдинг” Орлин Тодоров, изпълнителният директор на “Петрол” Светослав Йорданов и управителят на “Нафтекс Петрол” Йордан Георгиев обявиха, че ще съдят Денис Ершов за клевета. Тримата обвиняват Ершов, че в основата на действията му срещу тях са “дългогодишната злоупотреба с алкохол, липсата на дом, родина, семейна и социална среда, дългите престои в затворено пространство” и др. Тримата дори призовават роднините на Ершов да “подходя отговорно и да потърсят специализирана помощ за него”.

Отговор на отговора

Изявлението на тримата мениджъри от групата на “Петрол” идва в отговор на писмото на Денис Ершов от миналия четвъртък. Тогава литовецът, който държи 47.5% от капитала на “Петрол холдинг” АД, обвини шефовете на “Петрол холдинг” АД и дъщерните дружества “Петрол” АД и “Нафтекс петрол” ЕООД в стопански престъпления за над 100 млн. лв. Според Ершов Орлин Тодоров,

Светослав Йорданов и Йордан Георгиев са оцетили стотиците инвеститори в публичното “Петрол” АД, “умишлено докарвайки го до фалит”.

Според Ершов “през последните месеци те са продали печеливши компании за по един лев и са купили губещи и задължнели дружества за над 50 млн. лв.” По думите на Ершов тримата мениджъри на отделните компании са сключвали еднолично договори помежду си и са преследвали само личното си облагодетелстване за сметка на хилядите акционери на “Петрол” АД. “Тримата господа в сговор помежду си са продали през последните 2 месеца 15% от акциите на “Петрол” АД за средна цена 1.10 лв. на акция при средна пазарна цена 5-6 лв., с което са ограбили акционерите на “Петрол” АД и “Петрол холдинг” АД с над 65 млн. лв.”, се казва в писмото до медиите. В писмото се отправя препоръка до всички да не приемат договори, споразумения и анекси, ако зад документите не стоят решения на съвета на директорите на “Петрол холдинг” АД.

Компания заложник

Тези обвинения подкопават доверието на инвестиционната общност към дружествата и създават предпоставки за блокиране на дейността им, контрират в своя отговор тримата мениджъри.

► Акционерът в “Петрол холдинг” Денис Ершов обвини мениджмънта на компанията в хроничното ѝ източване

СНИМКИ МАРИНА АНГЕЛОВА

ниджъри.

В сряда Софийският градски съд издаде обезпечителна заповед, с която спира всички вписвания по партидите на “Петрол

холдинг”, “Петрол” АД и “Нафтекс петрол” в Агенцията по вписванията, ако са поискани от Орлин Тодоров, Светослав Йорданов и Йордан Георгиев.

Спирането е заради бъдещ правен иск, който ще бъде заведен от Денис Ершов срещу неговия съдружник Митко Събев.

Публично борбата за над-

мощие в “Петрол холдинг” продължава повече от половина година. Неофициално обаче търканията са започнали още през декември 2009 г. □

Скок на заемите в края на годината

Ипотечният пазар е отбелязал по-голямо търсене на инвестиционни кредити тази година, сочи анализ на “Кредитекс”

Увеличаване в търсенето на инвестиционни кредити е най-значимата промяна при бизнес ипотечните заеми тази година, сочи анализ на “Кредитекс&ХипоКредит”. Над 3 пъти са нараснали запитванията за кредити с инвестиционна цел през последното тримесечие на 2010 г. спрямо същия период на 2009 г.

Според финансиращото дружество този ръст показва, че бизнесът започна да мисли за развитие, а не само за оцеляване.

Правилният момент

“Имаме клиенти, които са трупали опит с години, но искат да започнат собствена дейност точно сега - цената на инвестицията в момен-

та е много по-ниска, отколкото преди 2-3 години. Някои предприемачи теглят кредит за втора линия на бизнес”, обясняват от “Кредитекс&ХипоКредит”. От кредитиращата компа-

ния очертават още няколко тенденции през 2010 г., като се позовават на данни от своя кредитен портфейл.

Най-много ипотечни заеми през годината са изтеглили фирми от сферите

ресторантьорство, покупко-продажба на авточасти, шиене на облекла, реклама. Най-много кредити са срещу ипотека на жилищни имоти, следвани от офиси и търговски площи. Над 50% от заемите са срещу комбинирано обезпечение - фирмен имот и основно жилище.

И през 2010 г. се търсят по-дългосрочни бизнес кредити, които да позволят по-малка месечна вноска, като средният им срок е между 10 и 15 години. При определяне на размера на кредитите обаче се наблюдава предпазливост. Фирмите правят по-консервативен разчет на средствата. Не искат максималната сума, която може да им се отпусне, а обосновават всеки лев за конкретна цел. През 2010 г. средният размер на отпуснатите от “Кредитекс&ХипоКредит”

бизнес ипотечни кредити например е 95 хил. лв., а през 2009 г. е 150 хил. лв.

Възход

Наблюдава се промяна и при търсенето на кредити за оборотни средства. За разлика от 2009 г. сега фирмите кандидатстват за финансиране още преди да са изчерпали оборотния си капитал. Така те спокойно поемат нови поръчки и забавени плащания. Променено е и отношението към обезпеченията на кредитите - клиентите вече ги оценяват по-реално, без емоционалната страна, че собственият имот е “безценен”.

От компанията отпускат кредити от 10 хил. до 1 млн. EUR срещу ипотека върху недвижим имот. Над 2/3 от отпуснатите 25-годишни заеми са за малкия и средния бизнес, без ограничения в целта. □

Руските “Уралкали” и “Силвинит” се сливат със сделка за 8.2 млрд. USD

Обединението ще доведе до създаването на втория най-голям производител на калиеви торове в света

година руският металургичен олигарх и депутат Сюлейман Керимов заедно с партньори придоби контролните дялове в “Уралкали” и “Силвинит” с цел да слее двете предприятия.

Финансиране на сделката

“Уралкали” може да пласира облигации за 50 млрд. RUB (1.6 млрд. USD), за да финансира сделката, както и да издаде 1.2 млрд. нови акции, каза главният изпълнителен директор на компанията Павел Грачев. Сделката трябва да бъде одобрена от антимонополните органи. Инвеститорите в двете компании се очаква да гласуват за обединяването в началото на февруари, а самата сделка ще бъде финализирана до средата на годината.

Производство

Компаниите добиват поташ от едно и също находище в Перм, където се намират вторите по големина залежи на калиеви минерали в света. През първата половина на 2010 г. и двете фирми удвоиха производството заради засиленото търсене на торове. “Уралкали” произведе 2.42 млн. т, а продукцията на “Силвинит” достигна 2.57 млн. т. За полугодieto “Уралкали” отчете чиста печалба в размер на 274 млн. USD по международните стандарти. Печалбата на “Силвинит” беше 261 млн. USD по руските счетоводни стандарти. □

1.4

▶ млрд. USD ще плати “Уралкали” на финансовата корпорация “Открытие” за 20% от акциите в “Силвинит”

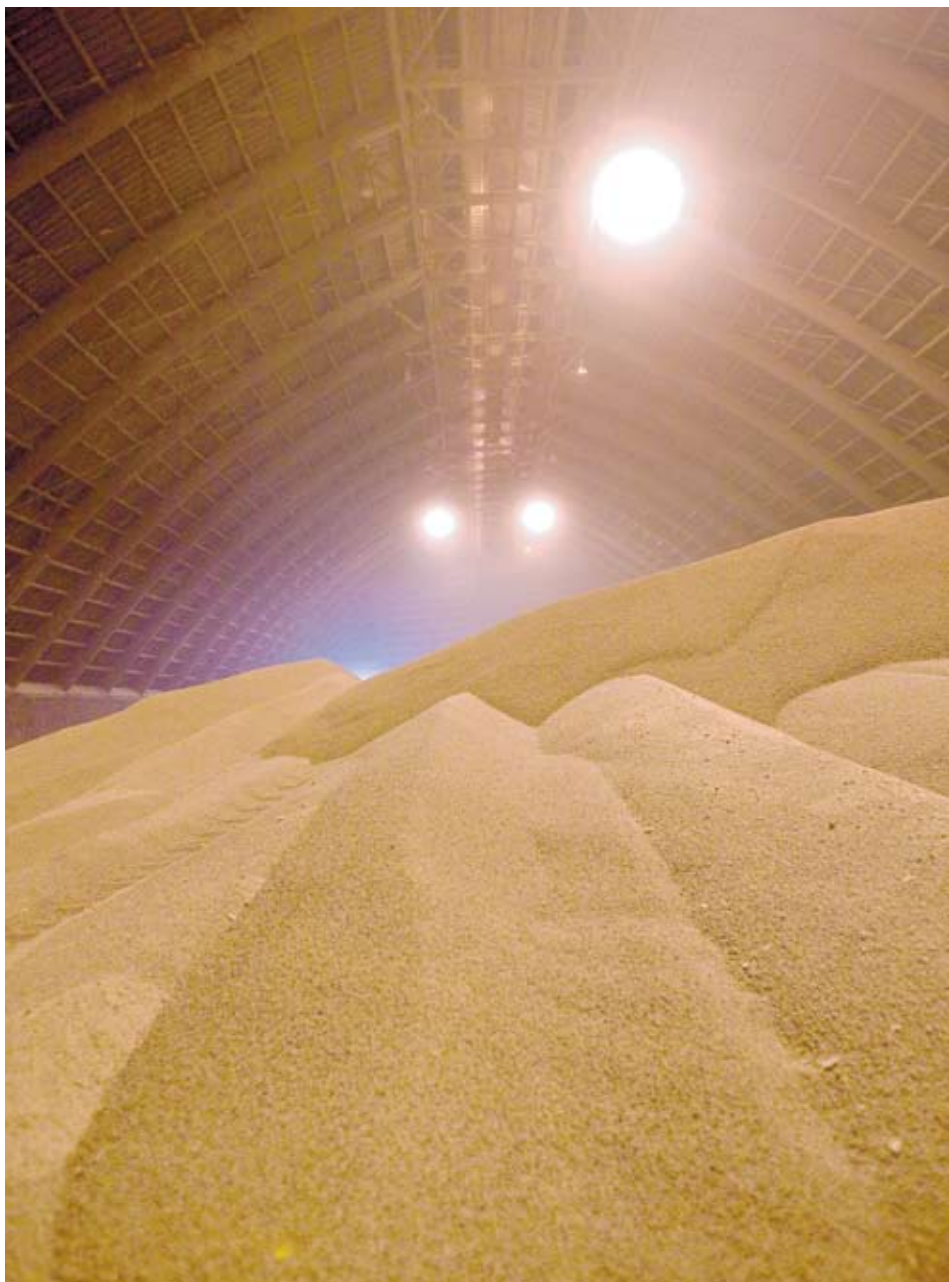
23.9

▶ млрд. USD е общата пазарна стойност на смесеното предприятие към 17 декември по данни на “Уралкали”

50

▶ млрд. RUB (1.6 млрд. USD) емисия облигации обмисля да пласира “Уралкали”, за да финансира сделката

▶ Търсенето на торове нарасна значително през първата половина на годината, което удвои продажбите на “Уралкали” и “Силвинит”

Втори в света

Обединената компания между “Силвинит” и “Уралкали” ще държи 17% от пазара и ще бъде вторият по големина производител на поташ в света след канадската Potash Corp. Смесеното предприятие е с пазарна стойност от 23.9 млрд. USD към 17 декември, казаха от “Уралкали”. Общият му производствен капацитет пък се оценява на 11.5 млн. т торове според изчисления на руската инвестиционна банка Тройка диалог. По-рано тази

Moody's понижи рейтингите на ирландски банки

Няколко финансови институции вече са с по-ниска оценка заради ревизията на правителствения дълг

Международната агенция Moody's понижи рейтингите на няколко ирландски банки и финансови компании, след като в края на миналата седмица намали оценката си за държавния дълг с цели пет степени. Агенцията свали различни рейтинги на Allied Irish Banks, Bank of Ireland, EBS Building Society, Irish Life & Permanent, Irish Nationwide Building Society, ICS Building Society and Anglo Irish Bank.

Несигурна позиция

Причината за ревизията е понижаването на рейтинга на Ирландия от Aa2 на Baa1, каза Moody's. Според агенцията голямата системна подкрепа, която прави-

телството е оказало на банките, донякъде е намалила натиска върху оценките им. Без тази помощ кредитният им профил би бил доста по-слаб. Драстичните мерки на правителството за намаляване на бюджетните разходи и увеличаване на данъците обаче ще продължат да се отразяват на финансовите институции, смята агенцията. Въпреки че усилията за реструктуриране на банковата система са похвални, това поставя всеки от трезорите в несигурна позиция, каза Moody's.

Лоша банка

Междувременно Allied Irish Bank съобщи, че е прехвърлила кредити на стойност 9.3 млрд. EUR към Националната агенция за управление на активите (т. нар. лоша банка) с отстъпка от 59%. Банката, в която правителството вече има дял, се очаква да бъде почти напълно национализирана до края на годината. □

Продажбите на Peugeot в Китай ще изпреварят тези във Франция

▶ Годишно Peugeot продава по около 400 хил. коли във Франция, което отрежда на компанията пазарен дял от 19%

СНИМКИ BLOOMBERG

През 2015 г. компанията очаква да пласира по 500 хил. автомобили в далекоизточната страна

Френският автомобилен производител Peugeot очаква до пет години продажбите му в Китай да надвишат тези във Франция. Подразделението на групата Peugeot Citroen се надява до 2015 г. да продава по 500 хил. автомобили в азиатската страна, каза директорът за Китай Тимъти Цимерман пред Wall Street Journal. Това е повече, отколкото във Франция, където компанията пласира по около 400 хил. коли годишно, което представлява около 19% от пазара, добави той.

Най-големият пазар

Продажбите на коли в Китай достигнаха 13.64 млн. броя през 2009 г., с което страната изпревари САЩ като най-големия автомобилен пазар. Освен това Китай е и най-бързо растящият пазар за коли. За първите 11 месеца на 2010 г. общите продажби

скочиха с 34.1% на годишна база до 16.4 млн., показват данни на китайската асоциация на автомобилните производители. До края на годината се очаква в страната да бъдат пласирани 18 млн. коли.

Разширяване

Според Цимерман по-големите продажби в Китай, отколкото във Франция, не са “стратегическа цел” за Peugeot, а по-скоро нещо, което компанията може да постигне заради разширяването на пазара си в далекоизточната страна. За тази година Peugeot прогнозира да продаде 150 хил. автомобили в сравнение със 112 хил. броя през 2009 г. През следващата година компанията планира продажбите ѝ в Китай да достигнат 200 хил. коли.

Предприятия

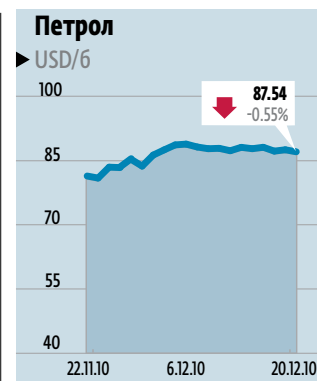
Peugeot Citroen има смесено предприятие за производство на коли с китайската Dongfeng Motor Group. По-рано тази година компанията подписа и споразумение с Changan Automotive Group. □

Индекс на деня

0.85

► процента се понижи японският индекс Nikkei 225 и достигна 10 216.41 пункта

” По време на борсовата сесия в понеделник измерителният загуби 88 пункта от стойността си. Страхът от война на Корейския полуостров продължава да влияе върху пазарите

” Цената на петрола отчете

понижение и по време на вчерашната сесия в Ню Йорк достигна 87.43 USD/6. Поскъпването на долара спрямо еврото беше главната причина за обезценяването на нефта

Стока на деня

2.66

► процента спечели памукът на борсата в Ню Йорк и стигна 3398 USD/m

” На последната борсова

сесия влакното поскъпна с 88 USD заради силното търсене. Спекулациите за по-малка реколта в САЩ бяха водещ фактор за растежа на цената

Европа забрави за банкрута на Lehman Brothers

С първата печеливша сесия за новата седмица европейските индекси заличиха напълно загубите, регистрирани след банкрута на Lehman Brothers Holdings Inc. през септември 2008 г. Причина за доброто представяне на европейските акции бяха спекулациите, че европейската икономика ще бъде достатъчно силна за да издържи на дълговата криза, обхванала Европа. Широкият индекс Stoxx Ешгор 600 се покачи с 0.99% до 279.16 пункта, което е най-високото ниво от 12 септември 2008 г. Според мнозина анализатори добрите икономически новини, особено тези от САЩ, ще движат пазарите нагоре и през новата 2011 г. Френският индекс CAC 40 беше един от най-добре представилите се вчера. Покачването на измерителя идва на фона на опасенията, че Франция може да загуби своя топрейтинг ААА. Анализатори смятат обаче, че дори и това да се

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

” **Германският индекс DAX се покачи с 1.01% до 7052.56 пункта**

случи през 2011 г., няма да има последици за капиталовите пазари.

Във Великобритания индексът FTSE 100 напредна с 0.55% до 5904 пункта, след като Конфедерацията на британската индустрия обяви, че Bank of England ще увеличи основната лихва в рамките на шест месеца. В доклада на организацията се посочва, че в опита си да се справи с инфлацията правителството ще

увеличава с по 0.25% основната лихва на всеки три месеца. Германският индекс DAX се покачи с 1.01% до 7052.56 пункта. Сред най-печелившите акции бяха тези на автомобилния гигант Volkswagen. Книжката на компанията поскъпна с 2.8% до 125.15 EUR.

Причина за поскъпването станаха прогнозите на автомобилпроизводителя, че продажбите на групата в Китай ще нараснат от 10% до 15%. PSA Peugeot Citroen също отчете ръст в капитализацията си от 1.9% до 30.34 EUR. Френският производител на автомобили се очаква да продадат 200 хил. коли в Китай през 2011 г. и 150 хил. през тази. Най-добре сред европейските индекси се представиха италианският FTSE MIB и испанският Ibex 35. Тяхното повишение стигна съответно 2.14 и 1.44% до 20 497.25 пункта и 10 036.85 пункта.

► В Европа гледат с оптимизъм към 2011 г., което води пазарите нагоре

СНИМКИ BLOOMBERG

Европейската валута поевтиня рекордно спрямо швейцарския франк

Петър Кръстев,
„БенчМарк Финанс“

” **На последната борсова сесия еврото загуби 0.78% спрямо швейцарския франк и се търгува за 1.2685 EUR/CHF**

В понеделник еврото се потопи до историческо дъно срещу швейцарския франк и изгуби част от атрактивността си спрямо американския долар. Това се случи, след като пазарните участници редуцираха позициите си в рисковите активи. Слабият интерес към единната валута се дължеше и на спекулациите, че европейските лидери няма да предприемат категорични и по-агресивни стимули за разрешаването на дефицитните проблеми в региона. Всъщност натискът върху еврото се запази от миналата седмица, когато агенцията Moody's понижи кредитния рейтинг на Ирландия и

► Желанието на инвеститорите да избегнат риска ги насочи към по-сигурните валути като швейцарския франк

постави този на Гърция под наблюдение. Тези новини съвпаднаха с решението на европейските лидери за въвеждането на постоянен антикризисен механизъм, който да предпази най-засегнатите страни от нови финансови затруднения. Затова и реалният оздравителен ефект върху еврото не бе голям. За момента европейската валута показва, че се нуждае от по-широка подкрепа и по-ясни сигнали, за да стабилизира позициите си. Липсата на по-сериозни икономически новини от вчерашния ден лимитира риска от еднопосочни трендови движения. Още миналата седмица обемите на търговия останаха ниски, което се обяснява с традиционната липса на интерес от страна на инвеститорите преди празниците. Засилване на волатилността можем да очакваме още днес след анонсирането на канадския индекс на потребителските цени и утре след публикуването на окончателните данни за брутният вътрешен продукт на Великобритания за третото тримесечие.

Медта поскъпна с 2.5% за два дни

Цената на медта се повиши за втори пореден ден заради спекулациите, че американската икономика се възстановява от кризата. Хедж фондовете също започнаха да залагат на метала, което допълнително вдигна цената. Очаква се икономическият ръст на САЩ за третото тримесечие да бъде ревизиран на 2.8% при очаквани най-много 2.5%. Според бившия председател на Фед Алън

Георги Георгиев
georgi.georgiev@pari.bg

Грийнспан през следващата година ръстът ще достигне 3, а защо не и 3.5%.

На борсата в Лондон медта с незабавна доставка се търгува за 9250 USD/т, което е покачване от 1.53%. При тримесечните фючърси цената се покачи с 1.16% до 9175 USD/т.

НАЦИОНАЛЕН ТЕЛЕФОН ЗА ЗАЯВКИ
0 7001 7001
НА ЦЕНАТА НА ЕДИН ТРАДИЦИОНЕН ПАЗАР

6000 НАСЕЛЕНИ МЕСТА
ВСИЧКИ КУРИЕРСКИ УСЛУГИ
ДО ВСЯКА ТОЧКА НА БЪЛГАРИЯ

НА ЕДНАКВО
НИСКА ЦЕНА

SPEEDY
EXPRESS DELIVERY SERVICE
РЕЧЕНБ. СТОПЕНО.

САЩ продължават да “крадат” технологични фирми от Европа

Възможностите за осигуряване на инвестиции и по-добрият бизнес климат привличат европейско ноу-хау в Силициевата долина

► Компанията за интернет телефония Skype остава единственият успешен европейски проект, реализиран с рисков капитал

Новостартирали европейски технологични компании преценяват възможностите за ранно преместване на Западния бряг в САЩ, привлечени от по-дълбоките джобове и успешните предишни проекти на инвеститорите в Силициевата долина. Тенденцията е особено забележима при хитовата в момента безжична технология, при която доскоро иновацията беше задвижвана от европейски производители на клетъчни телефони като Nokia и Ericsson. Сега фокусът е преместен почти изцяло към САЩ, дома на Apple и Google, които в последно време превзеха индустрията.

Стартова площадка

GetJar, компанията, която притежава втория по големина онлайн магазин за приложения след App Store на Apple, е преместила централата си в Сан Матео от Литва в средата на 2009 г. Социалноориентираната услуга за трафик и карти Waze, която дава заявки да бъде сериозен конкурент на

установените фирми за дигитална картография, също се е преместила тази година. “Ако искаш да си успешен в глобален мащаб, трябва да бъдеш в САЩ и след това да отидеш в Европа, а не обратното”, казва директорът на Waze Ноам Бардин, който по-рано този месец е привлякъл 25 млн. USD за разширяване на компанията. Finnish Audioscraft, онлайн услуга за музиканти и тонрежисьори, ще създаде американско подразделение следващата година, по-малко от 12 месеца след създаването си.

Компанията се надява да завърши втория етап от финансирането си в Долината в началото на годината и след това може да се премести окончателно, казва нейният създател и директор Теему Юли-Холло. “Чрез Силициевата долина получавате най-добрия достъп до американските пазари, които са от ключово значение за нас. Това е добро място, откъдето да започнеш глобалната си експанзия”, казва 27-годишният Юли-Холло.

Липса на инвестиции

Дан Серфати, директор на френската професионална социална мрежа Viadeo, най-големият съперник на LinkedIn, се е преместил в Сан Франциско през август, но обещава да задържи главното подразделение на компанията в Париж, където е събрал 20 млн. USD за периода 2006-2009 г. Засега има само един успешен европейски проект, реализиран с рискови капитали - на компанията за интернет телефония Skype, която основателите и инвеститори Никлас Зенстрьом и Янус Фриис продадоха на eBay за 2.6 млрд. USD през 2005 г. Европейските инвестиционни фирми, ключови за финансирането на стартиращи компании, са намалили вложенията си заради финансовата криза.

Рисковите инвестиции за последната година в Европа са били 4 млрд. USD, сравнени с 18 млрд. USD в САЩ. “В момента е трудно да се осигурят традиционни рискови инвестиции в Европа и

не смятам, че ще стане по-лесно”, казва Симон Уилкинсон, изпълнителен директор на софтуерната компания Mugiad.

Намесата на ЕС

Средно на година в САЩ има над 1000 рискови инвестиции за повече от 5 млн. USD, сравнени с около 200 в Европа, показват данни на асоциации на рискови инвеститори. “Не бих стартирали потребителски ориентирана компания в Европа. Има много пари на бизнес ангели, но след това няма нищо”, казва Андрю Скот, директор на британската онлайн компания Rumble, която е събрала 1.2 млн. USD.

За да спрат предприемачи като Юли-Холло да напускат Стария континент, политици от Европейския съюз разглеждат възможности за преместване на част от масивното регионално финансиране към поддръжката на нови бизнеси. Те искат и създаването на общ пазар за рискови капиталови инвестиции вместо 27 отделни такива.

Дълговете на Франция я поставят на ръба

Върховият AAA рейтинг на страната е изложен на риск

Франция може да загуби върховия си рейтинг AAA заради дълговата криза в Европа, която доведе до понижаване рейтингите на няколко европейски държави. Освен Франция от останалите страни с най-високи оценки Белгия също е изправена пред риск. Според Moody's Investors Service в момента е по-скъпо да се гарантират белгийски, френски и австрийски облигации, отколкото ценни книжа с по-нисък рейтинг от Чили и Чехия.

Механизъм за стабилност

Миналата седмица лидерите на държавите от Европейския съюз се съгласиха да променят договореностите в блока, за да създадат Европейски механизъм за стабилност (ESM) за постоянна борба с нарастващите дългове на държавите до 2013 г. Така те се надяват да предотвратят повтарянето на сценария, започнал в Гърция миналата година. 16-те финансови министри на държавите от евро-

зоната се надяват заемите от ESM да помогнат там, където Международният валутен фонд не може. Досега за спасението на Гърция и Ирландия е създаден фонд на стойност 1 трлн. USD.

Рейтингу голю

По-рано този месец Moody's Investors Service обяви, че може да понижи рейтинга на Испания. Основната причина за това е значителната необходимост от финансиране на страната. В края на миналата седмица агенцията намали и рейтинга на Ирландия за цели пет нива. Друга рейтингова агенция Standard&Poor's преразглежда оценката си за рейтинга на Ирландия, Португалия и Гърция.

Кредитният рейтинг на Франция може да се срине, ако страната не предприеме стъпки за значително намаляване на дефицита. Нейните банки държат най-високи нива на дълг към т. нар. периферни държави. Цената за застраховане на френски държавни облигации удари рекордните 105 пункта в края на ноември. За сравнение за Чехия тя е 90, а за Чили - 89.

В края на м. декември, 2010 г. приключва проект „Изработване на техническа документация за закриване и рекултивация на общинското депо за битови отпадъци в с. Каспичан, община Каспичан“, който се осъществява с финансовата подкрепа на ОП „Околна среда 2007 – 2013“, съфинансирана от Европейската общност чрез Европейски фонд за регионално развитие/ Кохезионен фонд.

Успешната реализация на проекта осигури необходимите документи за стартиране на набор от дейности, свързани с рекултивация на общинското депо, ограничаване на вредните въздействия върху околната среда и човешкото здраве и покриване на нормативните изисквания в областта на управление на отпадъците.

Повече информация за проекта на: www.kaspichan.org

Този документ е създаден в рамките на проект „Изработване на техническа документация за закриване и рекултивация на общинското депо за битови отпадъци в с. Каспичан, община Каспичан“, който се осъществява с финансовата подкрепа на ОП „Околна среда 2007 – 2013“, съфинансирана от Европейската общност чрез Европейски фонд за регионално развитие/ Кохезионен фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на публикацията се носи от Община Каспичан и при никакви обстоятелства не може да се счита, че тя отразява официалното становище на МОСВ или Европейската комисия.

Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013
www.bgregio.eu
Инвестираме във Вашето бъдеще!
Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

Приключва проект „Изграждане на модерна и рентабилна образователна инфраструктура на територията на Община Каспичан“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие 2007 – 2013г.“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие.

Обект на интервенция по проекта са 7 учебни заведения на територията на Община Каспичан, като бяха изпълнени следните дейности: строително-монтажни работи за подобряване на визията на учебните и детски заведения, подмяна на дограма, настилки, санитарно оборудване и др., изпълнение на мерки за подобряване на енергийната ефективност на учебните заведения и сертифицирането им, благоустрояване на пространството около учебните и детски заведения в съответствие с Наредба № 1 за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра, доставка и монтаж на кухненско оборудване, съоръжения за спортни и детски площадки, слънчеви системи за топла вода, видеонаблюдение и аудио – визуални и компютърни конфигурации.

За допълнителна информация: www.kaspichan.org и Община Каспичан, отдел „Евроинтеграция, икономика и общинска собственост“, инж. Славеи Славова

Този документ е създаден в рамките на проект „Изграждане на модерна и рентабилна образователна инфраструктура на територията на Община Каспичан“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007 – 2013, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Цялата отговорност за съдържанието на публикацията се носи от Община Каспичан и при никакви обстоятелства не може да се счита, че тя отразява официалното становище на МРРБ или Европейската комисия.

Нова надежда за банката на Америка

След смяната на ръководството Bank of America си връща доверието на бизнеса и потребителите

В началото на 2010 г. най-голямата банка в САЩ - Bank of America, се раздели официално със своя главен изпълнителен директор Кенет Люис. В официалното прессъобщение, публикувано от банката тогава, беше обявено, че решението е изцяло на Люис и е свързано с трудностите и напрежението, което се е стоварило върху него през изминалите години.

Официалното съобщение за пенсионирането му дойде още на 30 септември 2009 г., но дори и година по-рано някои наблюдатели предкоха тази стъпка. Още през април 2009 г. големите акционери в институцията взеха решение да разделят двата поста главен

изпълнителен директор и председател на борда на директорите, които Люис заемаше тогава. Това беше първата стъпка, подказваща, че решението за сливането на Bank of America и изпадналата в несъстоятелност Merrill Lynch не се е понаряло на акционерите и на борда. И няма как, сделката принуди банката да поиска на два пъти заем от държавата, който достигна 45 млрд. USD.

Разкрития

При разследването на сделката главният прокурор на щата Ню Йорк Андрю Куомо изнесе документ, който показваше, че пред мениджъра не е бил оставен голям избор дали да бъде сключена сделката. Кенет Луис заявява пред разследващите органи, че е искал да прекрати сливането именно заради яснотата, че огромните загуби на Merrill Lynch ще бъдат пагубни за Bank of America. В крайна сметка

3.1

▶ млрд. USD е печалбата на банката през третото тримесечие на 2010 г. при загуба от 1 млрд. USD година по-рано

той заявява, че решението е взето под натиска на президента на Федералния резерв на САЩ Бен Бернанке и бившия финансов министър Хенри Поулсън. Твърденията са, че те са заплашили с уволнение всички мениджъри в Bank of America, които не са подкрепяли сделката.

Оправданието с натиска отгоре не помага на топ-банкера и през февруари прокуратурата повдига обвинения срещу него и бившия финансов директор Джоузеф Прайс. Основното обвинение е в измама срещу акционерите и правителството при

сделката по сливането с Merrill Lynch през 2008 г. Обвинението твърди, че ексдиректорите на Bank of America умишлено са укрили огромните загуби на Merrill, за да могат акционерите да гласуват положително за сливането.

След като сделката била приключена, ръководството на Bank of America също така заблудило и федералното правителство, твърдейки, че изненадващото увеличение на загубите може да принуди банката да се откаже от сделката, освен ако не получи помощ от държавата. Като резултат банката получи 20 млрд. USD по линия на TARP - правителствената програма за изкупуване на токсични активи на САЩ.

Ново начало

Разразилата се криза логично доведе до смяна на управлението. След тримесечно търсене поста главен изпълнителен директор зае Брайън Мой-

45

▶ млрд. USD беше принудена да вземе Bank of America от правителството, за да покрие загубите от сливането с Merrill Lynch

нихан. За мнозина решението е било взето поради това, че никой друг не е поискал да се загърби с „невъзможната“ задача да измъкне затъналата банка.

Въпреки скептицизма това се оказва печеливш ход. Мойнихан веднага започва да действа и в рамките само на няколко месеца успява да върне доверието на потребителите и държавните институции в банката.

Една от важните стъпки беше решението да не се облагат с такса овърдрафт транзакциите на потребителите, използващи дебитни карти.

Друга важна стъпка беше намаляването на стойността на ипотечните заеми на потребители, които отколкото реално струва жилището им. Също така Мойнихан вложи огромни усилия, за да успее да подобри комуникацията с регулаторните органи, загубена по времето на предшественика си Кенет Люис.

Резултат

Издигането на банката в очите на бизнеса и индивидуалните клиенти вече дава резултати. В отчетта за третото тримесечие печалбата на банката е 3.1 млрд. USD, докато година по-рано е била регистрирана загуба от 1 млрд. USD. Приходите са се увеличили до 26.98 млрд. USD, а само нетните приходи от лихви са нараснали с 8% до 12.72 млрд. USD. Към 30 септември банката управлява активи на стойност 624.1 млрд. USD. □

Брайън Мойнихан

Роденият на 9 октомври 1959 г. в щата Охайо Брайън Мойнихан завършва университета в Браун през 1981 г., където специализира история. Впоследствие завършва и право в университета в Нотердам, САЩ. Преди да заеме поста президент и главен изпълнителен директор на Bank of America в началото на 2010 г., той преминава през много други банки. Кариерата му в най-голямата американска банка обаче започва през октомври 2007 г. на длъжността президент на отдела за глобално корпо-

ративно и инвестиционно банкиране. От декември 2008 до януари 2009 г. работи като главен съветник за Bank of America, а от януари 2009 г. е назначен в отдела за дребно банкиране. След пенсионирането на предшественика му Кенет Люис на Мойнихан се падна основната отговорност да изведе банката от кризата. Още с встъпването си в длъжност висшият мениджър обяви, че ще следва бизнес модела на своя предшественик, но няма да се ограничава само с това. Когато през декември той зае

поста, мнозина считаха, че просто никой друг не иска да се заеме с тази работа предвид трудната ситуация тогава. Само няколко месеца след неговата работа промените вече се виждаха. Политиката на банката стана все по-приятелски настроена към потребителите, с което си спечели тяхното доверие. Възстановено беше и доверието на правителството и регулаторните органи, които гледаха критично на всеки ход на предишното управление заради скандала от 2008 г. □

Кенет Люис

Кенет Люис е роден на 9 април 1947 г. в американския щат Мисисипи. Бакалавърската си степен по финанси получава в бизнес колежа J. Mack Robinson, а впоследствие завършва и Държавния университет на Джорджия. Кариерата на Люис започва именно в Bank of America през 1969 г., въпреки че тогава банката носи името North Carolina National Bank (NCNB). Постът, който той заема тогава, е кредитен анализатор. С времето се изкачва в йерархията и през 1991

г. оглавява отделите за вътрешни и международни операции. През същата година NCNB придобива C&S/Sovran Corp., като променя името си на NationsBank Corp. През 1998 г. NationsBank Corp. изкупува BankAmerica Corp. и името ѝ е сменено окончателно на Bank of America. От 2001 до края на 2009 г. Люис съвместява три длъжности - главен изпълнителен директор, президент и председател на борда на директорите в Bank of America. На два

пъти - през 2001 и 2008 г., е обявен за banker на годината от списание US Banker. През 2007 г. Time Magazine го поставя сред 100-те най-влиятелни хора на планетата. Въпреки блестящата си кариера на 31 декември 2009 г. той се пенсионира под натиска на акционерите в банката. Причината за раздялата беше скандалът, който избухна, след като Bank of America придоби Merrill Lynch през 2008 г., с което се принуди да поиска заем от държавата в размер на 45 млрд. USD. □

Рекордният спад на наемите фирмите на търговската ули

Магазините в моловете в града се наемат с около 30-40% по-скъпо

Резултатът от мача между моловете и главната търговска улица в Пловдив е 1:1. След като кризата и моловете отнеха част от наемателите й, като дори имаше празни магазини, сега те отново са пълни. Преди това обаче Пловдив стана град рекордър с най-голям спад на наемите на магазините по търговските улици. Някои казват, че е с 50%. В края на годината вече е очевидно, че кризата от ул. "Александър Батенберг", известна като Главната, в Пловдив си е тръгнала.

Неустоймо изкушение

Кои бяха цените, на които кризата не можа да устои? През 2009 г. средните месечни наеми на 1 квадратен метър търговска площ по улица "Александър Батенберг" бяха около 60-70 EUR на квадратен метър. Сега тези осреднени стойности са 20-30 EUR на квадратен метър търговска площ. Но вече растат. Един от култовите магазини в Пловдив - "Нармаг", беше обявен за отдаване под наем срещу 45 000 EUR. А това е сграда със 7 етажа, два от които са под земята, а останалите пет са чисто търговски. Австрийските собственици вложиха доста пари в обновяването й, защото ремонтът бе наистина основен, но обявената цена подсказва, че намеренията им са дългосрочни.

Рестарт

Друг известен магазин в Пловдив - "Екселсиор", който затвори врати на 1 февруари, днес вече е отворен. В 4-етажния център

не всички търговски площи са наети. Собствениците на отделните магазини с площ от 24 до 100 квадратни метра вече "играят в един отбор". Те обявяват приблизително еднакви цени на наема от 20 EUR за квадрат при малките до 1500 EUR месечно за най-големия магазин. Отделно от наема търговците трябва да плащат по 10 лв. на квадрат за текуща поддръжка на общите части. На "сателитните" улочки на Главната наемите по традиция са дори още по-ниски. Последните празни магазини на улица "Найден Геров" например обявиха наем от 12.5 EUR на квадратен метър, като най-голямата отдавана търговска площ е 60 квадратни метра.

Съперничество между първия и втория

По-качествената търговия става в моловете, а това си има своята цена, изразена чрез наемите, казва управителката на по-новия мол "Галерия" Екатерина Иванова. Сравнено с търговската улица, наемите са с около 30-40% по-високи, защото удобствата за клиентите са много, категорична е тя. Състезанието между моловете обаче не е с размерите на наема, а с "миксовете" от търговски фирми, с предлаганите развлечения и с гъвкавостта на мениджърите при отдаването на площи под наем. Управителката на по-стария мол "Пловдив" Павлина Никова беше лаконична - "Ние сме почти 99% пълни". Екатерина Иванова обаче има своите доводи срещу конкурен-

та. "Готова съм да отдам дори 1-2 квадратни метра на търговци." Освен това във втория пловдивски мол има 27-метрова стена за катерене и зимна пързалка, които привличат младите хора. Иванова се грижи за "микса" от търговски фирми. "Ако се натрупат много от един бранш, това няма да е добре за наемателя, но ако много настояват, се съгласяваме, ние също трябва да напълним нашия мол", обяснява Иванова. Остават й още 1/3 от 50-те декара отдаваеми търговски площи.

Михаил Ванчев

60-70

► EUR на квадратен метър са били наемите през 2009 г. по Главната в Пловдив

20-30

► EUR на квадратен метър са наемите на магазини по "Александър Батенберг"

► Управителите на молове твърдят, че търговските центрове предлагат по-приятно пазаруване за своите клиенти

Отдаваните площи в България ще продължат да поевтиняват и през

► Докато не се увеличи потреблението на българите, наемите на магазините ще намаляват

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

За средно голям магазин в София се плащат по 39 EUR на кв. м месечно

Наемите на търговски площи у нас ще се стабилизират или ще продължат да падат. "Нивото им зависи от макроикономическото развитие на страната и от потреблението. Докато то не се стабилизира, няма как да има увеличение на наемните нива", коментира Иглика Йорданова, мениджър в отдел "Търговски площи" в Colliers International.

Тя разказа обаче, че на годишното изложение MAPIC в Кан (Франция) търговци, инвеститори, предприемачи, консултанти и специалисти са били оптимистич-

но настроени за развитието си през следващата година. На повечето пазари се очаква увеличение на наемите.

Малко количество, но с високо качество

"Международният пазар на търговски площи се характеризира с по-малко ново предлагане в сравнение с предходни години, но с по-голямо качество на проектите", обясни Йорданова. Според нея сега предприемачите гледат по-реалистично на пазара и представят стойностни проекти. От друга страна, наемателите са много внимателни при избора на търговски площи. "Паралелно с това те запазват плановете си за разширяване на нови

пазари, тъй като смятат, че в момента условията за експанзия са много добри", каза Йорданова.

Стабилизирани и дори повишени

В повечето пазари наемите на централните улици и в търговските центрове се очаква да се стабилизират или да отбележат ръст през следващите 12 месеца. Това е ясен знак, че повишеното търсене на такива площи в някои държави ще доведе до ръст на наемните нива.

Най-примамливи

В региона на Европа, Близкия изток и Африка се открояват три столици, които отчитат по-силен интерес от страна на наематели и предприемачи. Това са Кайро,

Върна ца в Пловдив

от тези на ул. "Ал. Батенберг"

Столичната община дава част от Западния парк на концесия

Предвижда се да има атракционни на площ от 40 дка

Най-накрая част от Западния парк в София ще бъде отдадена на концесия. Общинарите приеха промяна в плана за регулация и плана за застрояване на представителната част на Западния парк. Така ще може да се изградят атракционни съоръжения върху сегашна база на "Озеленяване" ЕАД.

Иначе Столичният общински съвет беше одобрил предложението за концесионирането още през ноември 2007 г. Досега обаче няма открита процедура за това.

Следват процедурите

Според главния архитект на София Петър Диков до края на януари се очаква да бъде обявен търгът за концесионер на тази част от парка. "Атракционните съоръжения ще бъдат изградени на площ от около 40 дка, но за разлика от закрития увеселителен парк "Софияленд" там няма да се допуска строителството на масивни сгради", посочи Диков. Бъдещият концесионер ще охранява и ще поддържа цялото пространство на тази част от парка. Главният архитект на София очаква, че до лятото ще има одобрен концесионер. Според Диков за атракционите ще има достатъчно клиенти, защото

българинът не щадял пари за децата си.

Опит за летене

Столичният общински съвет одобри строителството на сграда с хеликоптерна площадка в район "Подуяне". Петър Диков обясни, че сградата е в жк "Хаджи Димитър". Съветът е одобрил предложение да има площадка и в район "Младост". Не е ясно дали тя сега се използва обаче. Според главния архитект на столицата общината ще съдейства за изграждането на хеликоптерни площадки в комплекса на ВМА, както и на сградата на болница "Токуда". Те трябва да се използват при транспортиране на болни.

Красимира Янева

"Пикадили" влезе и в "Пърл Парк"

Търговската верига отваря обекти на франчайз

Търговската верига "Пикадили" откри два нови супермаркета през изминалата седмица - единият се намира в "Пърл Парк" в София, а другият - в "Мега Мол" в Русе.

"Пикадили" в "Пърл Парк" (на ъгъла на бул. "Черни връх" и Околовръстен път), е разположен на площ от 800 кв. м и предлага над 16 000 хранителни и нехранителни стоки. Обектът е първият от три обекта на франчайз, които ще заработят до края на годината. "В мола са отдадени около 75-80% от търговските площи, но за-

сега освен "Пикадили" са отворени дрогерията DM и "Хиполенд". Останалите магазини ще отворят през януари", съобщи за в. "Пари" един от инвеститорите в мола Валентин Жеков.

За тази година...

От началото на 2010 г. водещата търговска верига откри 7 нови обекта в страната, а до края на годината се очаква откриването на "Пикадили Експрес" в "Сити Парк" на ул. "Зографски манастир" 15 в София, както и стартирането на още два обекта "Пикадили" - на ул. "Елемаг" и на ул. "Козяк" в столицата.

Във Варна до края на годината ще отворят врати още два обекта на франчайз - в квартал "Виница"

” В мола са отдадени около 75-80% от търговските площи. Отворени са "Пикадили", DM и "Хиполенд"

Валентин Жеков,
инвеститор в "Пърл Парк"

и "Пикадили Експрес" - на Шишкова градинка.

Плановете

През 2011 г. ще бъдат отворени още 30 обекта в страната, в които ще бъдат вложени над 20 млн. EUR.

Красимира Янева

2011 г.

Иstanbul и Киев, като и трите града се характеризират със значителен брой големи търговски центрове в процес на изграждане. Предлагането на модерни търговски площи в тези пазари все още не е достатъчно развито, като се сравни с търсенето. През 2011 г. се очакват нови 763 хил. кв. м търговски площи в Istanbul, а в Киев - 287 хил. кв. м.

Сегашните месечни наемни нива за първокласни търговски площи от 100 до 150 кв. м в Istanbul са 184 EUR/кв. м, докато в Киев са 120 EUR/кв. м на месец. За сравнение средно голям магазин в модерен търговски център в София се отдава месечно срещу средно 39 EUR/кв. м.

Красимира Янева

Частично отварят и втория мол в Русе

► "Мол Русе" отваря врати за клиенти днес

Засега клиентите могат да посещават само киното и хипермаркета

След като "Мега Мол" в Русе отвори врати преди около месец само с книжарница, аптека и дрогерия, "Мол Русе" също ще отвори частично за клиенти. От днес в него ще работят хипермаркетът "Карфур" и 10-те зали на "Синема сити", намиращи се на последния етаж в търговския център. Иначе са отдадени около 80% от търговските площи на мола. Магазините обаче ще отворят врати за клиенти след няколко месеца.

Инвестицията

В изграждането на "Мол Русе" са вложени 90 млн. EUR и са наети 1000 души. Търговският център има обща разгъната застроена площ над 55 000 кв. м, разпределена на три етажа. Посетителите на търговския център ще могат да паркират безплатно на над 1200 паркоместа. Инвеститор в "Мол Русе" е RESB - компания, фокусирана върху изграждането и управлението на недвижими имоти у нас.

20% по-ниски цени

Хипермаркетът "Карфур" се намира на партера и заема площ 8000 кв. м, от които 5500 кв. м са търговска площ. Магазинът следва

концепцията "Всичко под един покрив", като предлага на клиентите си над 40 хил. вида хранителни и нехранителни стоки за цялото семейство. От френската верига твърдят, че цените им са с 20% по-ниски от тези на конкурентните вериги в града. В хипермаркета са разкрити 200 нови работни места.

Красимира Янева

80%

► от търговските площи в мола са отдадени пог наем

МЕДИЕН БИЗНЕС

► Изп. директор на „Саном Блясък“ Димитър Друмев подписва сделката по придобиването на сайта

Сделка
„Саном Блясък“ придоби кулинарен сайт

„Саном Блясък България“ се сдобри с нов сайт - Gotvetesmen.com. Уебстраницата е специализирана в публикуването на кулинар-

Общата печалба на телевизията е над 57 млн. лв. през 2009 г.

Радиата са спечелили по-малко - над 2 млн. лв.

Елена Петкова
elena.petkova@pari.bg

За никого не е тайна, че от телевизия в България се печели повече, отколкото от радио, печат или интернет. Едва ли някой обаче е предполагал, че разликите в сумите са драстично големи. През 2009

г., когато рекламният пазар се сви до неузнаваемост, телевизията у нас все пак са отбелязали обща печалба над 57 млн. лв. Сборната печалба на радиата пък е била малко над 2 млн. лв. Това показват данните от проучването на Факултета по журналистика и масова комуникация към Софийския университет.

Електронните медии
Общите приходи на телевизиите в България надвишават 500 млн. лв., а тези на радиата едва достигат 87 млн. лв., сочи още проучването. Най-големи са прихо-

дите на електронните медии от реклами и спонсорство. Те представляват 44.8% от всичките постъпили суми в бюджета на телевизиите и 32.5% от тези на радиата.

Електронните медии харчат най-много средства за разпространение и производство на програми. Според данните в изследването всички телевизиите у нас са изхарчили близо 221 млн. лв. за тази цел при общи разходи, възлизащи на 475 млн. лв. Това означава, че над 43.7% от приходите си те инвестират в производство и разпространение на програмите си. При радиата процентът е дори по-висок - достига до 67%. От общите разходи на радиата, възлизащи на 84 млн. лв., те отделят всяка година над 56 млн. лв. за производство и разпространение.

Печат и интернет

Изследването обаче не дава подобни сборни финансови резултати за пресата и интернет медиите. Отчетени са само подадените в Търговския регистър данни на някои големи вестникарски групи. Финансови резултати за интернет медиите въобще липсват. За това пък авторите на изследването дават интересна статистика каква част от населението използва редовно интернет и получава информация от медиите в мрежата. Според

результатите от проучването едва 45% от българите на възраст между 16 и 74 години ползват интернет. Това е една от причините медиите в мрежата да не отчитат растеж с бързи темпове, каквито бяха очакванията. Рекламата там също не е толкова добре платена както в електронните медии и пресата.

Умиращи вестници

През 2009 г. на българския пазар са излизали 109 издания по-малко в сравнение с 2000 г. Това показват още данните от изследването на преподаватели от Факултета по журналистика и масова комуникация. Според проучването през миналата година на българския пазар са се търгували 436 вестника, докато преди 10 години те са били 545. Статистиката сочи още, че най-много печатни издания са загинали през 2003 г. Тогава редовно са излизали 386 вестника.

За период от 10 години тиражите също доста са се променили. Пикът на оборота на вестниците е бил през 2000 г. Тогава общият годишен тираж е възлизал на над 442 млн. копия. През 2009 г. той вече е 355 млн. копия.

Изводът от цялото изследване все пак е позитивен. Той затвърждава досега битувашото мнение, че журналистическата професия е динамична и устойчива на промените. □

ДАКСИ Глобал www.daxy.com

НАЙ-ЦИТИРАНИЯТ СОФТУЕР ЗА ФИРМЕННО РАЗУЗНАВАНЕ, ДОСТЪПЕН ONLINE

Търсите надеждни партньори в дадена област;
Проучвате конкретна фирма, организация или лице;
Правите ежедневни справки за имена, адреси, телефони, email и др.
Използвате го за намиране на нови фирми.

от 40% до 60% ПОВЕЧЕ ТЪРСЕНИЯ
с всеки закупен достъп чрез online заявка до 22 декември

ДАКСИ

02/ 971 45 96; 02/ 873 10 14

Журналистите в България не са бедни

Заетите в сферата на информационните услуги са над 58 хил. души

Журналистите в България взимат до два пъти по-високи възнаграждения от средните за страната. Това показват данните от изследване на Факултета по журналистика и масова комуникация към Софийския университет.

1290
лв. е била средната заплата на журналистите през 2010 г.

Високо равнище на заплати

През 2010 г. хората в сектора са взимали средни заплати от около 1290 лв. В същото

време средната стойност на възнагражденията в страната е била 619 лв. Това показва, че противно на твърденията журналистическата професия не е нископлатена у нас. Авторите на изследването дори я класифицират като професия с високо равнище на заплатите.

Колко са журналистите у нас

Над 56 хил. души са били заетите в сферата на информа-

ционните услуги през третото тримесечие на 2010 г., сочат още данните в изследването. Към тази категория не спадат само редактори, репортери, издатели или фоторепортери, но и всички работещи в сферата на разпространението, печатните услуги и далекосъобщенията. Те са с около 2000 души по-малко в сравнение с първото тримесечие на годината. Тогава заетите в тази сфера са били над 58 хил. души.

ни рецепти и статии, свързани с готварското изкуство. Така портфолиото на компанията се обогати с още един сайт за рецепти. Преди време издателите на сп. „Блясък“ купиха и женския уебсайт за диети - Rozali. Сделката беше финализирана вчера в централния офис на „Саном Бля-

сък”. Продавачи на сайта са убагения „Блек Борд Студио” и Юлия Мусева, главен редактор на Gotvetesmen.com. Участниците в сделката обаче отказаха да назоват сумата, за която са търгували кулинарния сайт, под претекст, че тази информация е фирмена тайна.

„Продължаваме нашата стратегия за утвърждаване на позициите на „Саном Блясък България” като издател на списания и сайтове, ориентирани към жените”, казва изпълнителният директор на издателската компания Димитър Друмев. Той обеща, че ще запази търговската марка и

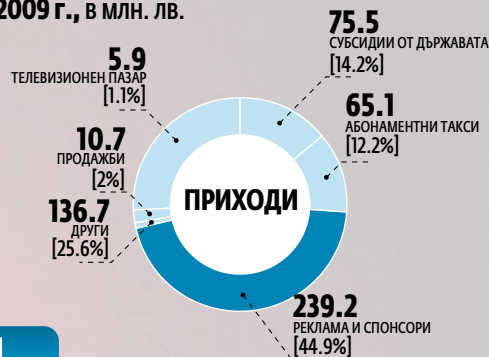
името на сайта. Бъдещите инвестиционни планове са свързани с обогатяване на съдържанието и създаването на услуги с добавена стойност за потребителите. Според данните на „Саном Блясък” досега уебстраницата се е радвала средно на 218 хил. посетители на месец и над 1.7 млн. импре-

сии. Сайтът Gotvetesmen.com има 25 204 регистрирани потребители във форума си, а публикуваните мнения надхвърлят 127 240. От 2005 г. насам уебстраницата е събрала над 2000 оригинални готварски рецепти, които са изпитани лично от главната редакторка Юлия Мусева.

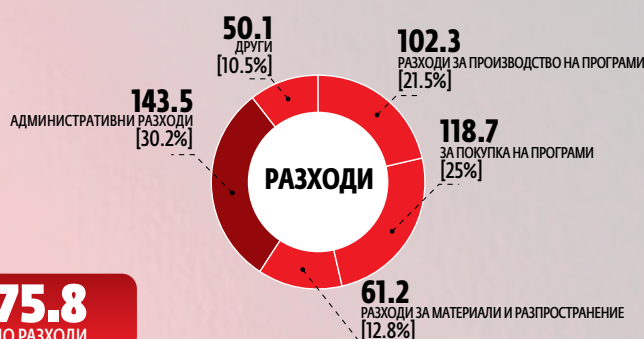
Число**1.7**

▶ МЛН. импресии има сайтът Gotvetesmen.com

Приходи и разходи на телевизионните оператори за 2009 г., в МЛН. ЛВ.

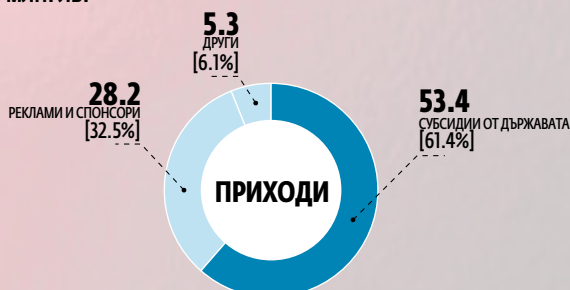
533.1
ОБЩО ПРИХОДИ

475.8
ОБЩО РАЗХОДИ

ПЕЧАЛБА
57.3

Приходи и разходи на радиооператорите за 2009 г., в МЛН. ЛВ.

86.9
ОБЩО ПРИХОДИ

84.6
ОБЩО РАЗХОДИ

ПЕЧАЛБА
2.4

Лари Кинг каза сбогом на телевизията

Популярният тв водещ и журналист счупи рекордите с последното си предаване, което привлече 2.24 млн. зрители пред екрана

Една от телевизионните легенди отвъд океана - Лари Кинг, приключи с кариерата си като водещ на едноименното си шоу в четвъртък миналата седмица. Последното издание на „Шоуто на Лари Кинг” по американския телевизионен канал CNN беше гледано от рекорден брой зрители - 2.24 млн. души. Във финалното предаване участваха като гости президентът Барак Обама, бившият държавен глава Бил Клинтън, актьорът и бивш сенатор Арнолд Шварценегер.

Последно

През последните 25 години „Шоуто на Лари Кинг” успя да си спечели хиляди верни фенове, които правеха компания на водещия пред екрана. На стола срещу тв звездата със забележителни тиранти са сядали над 50 хил. души. На въпросите му са отговаряли множество влиятелни личности, сред които политици, държавни глави, актьори, певци. Телевизионният водещ и журналист може съвсем спокойно да се похвали с шеметен успех, след като в студиото му са били президентът на Южна Африка Нелсън Мандела, бащата на перестройката Михаил Горбачов, бившият руски президент и настоящ премиер Владимир Путин, бившият американски държавен глава Ричард Никсън, Ал Гор, Маргарет Тачър, Франк Синатра, Пол Маккартни, Стиви Уондър, актьорите Марлон Брандо, Ал Пачино... По време на последното предаване много известни личности се сбогу-

” Не си отивам, но няма и да ме видите повече на тази сцена

Лари Кинг

with Keith Olbermann”, който се излъчва по NBC. През 2010 г. статистиките сочат, че средно по 672 хил. души на вечер са гледали „Шоуто на Лари Кинг”.

Сбогом, публика

Решението да слезе от екран Кинг обяви официално през юли тази година. Една от причините, които медиите изтъкват, е напредналата възраст на телевизионния водещ, както и семейните проблеми заради развода с последната му съпруга.

„Не си отивам, но няма и да ме видите повече на тази сцена”, заяви в четвъртък 77-годишната телевизионна звезда. Така той загатна, че може да не се появи повече на екрана на собственото си шоу, но няма да излезне от публичното пространство. Засега на мястото на „Шоуто на Лари Кинг” по CNN ще се излъчва предаването на британския водещ Пиърс Морган - Tonight. □

ваха с телевизионната звезда. Сред тях беше и президентът Барак Обама, който в личното си обръщение към тв звездата го нарече „един от гигантите на телевизията”.

История с рейтинзи

Предаването стартира през юни 1985 г. От 1998 г. „Шоуто на Лари Кинг” регистрира по 1.6 млн. души зрителска аудитория на вечер. През последните години рейтингът на шоуто падна и то се нареди на трето място след други предавания в същия часови пояс - „The O'Reilly Factor” на Fox News и „Countdown

E-CONSUMERS REPORT

Проучване за поведението и нагласите на потребителите в онлайн среда

Повече на www.e-consumers.bg

ALL CHANNELS
inter.ction

съв съдействието на
noema

Париж - Бостън за 2 часа?

Успешната мисия на експерименталния Boeing X-37B в стратосферата може да даде сериозен тласък и на гражданската авиация

Комбинацията от “декември” и “самолет” често значи лоши новини, кофти време, предпразнично блокирани хора по летища. Този път освен в очаквано мрачния сценарий тази комбинация от думички участваше и в една добра новина.

В началото на месеца американският експериментален безпилотен орбитален самолет Boeing X-37B кацна почти невредим след 244 дни полет в стратосферата. На пръв поглед няма нищо особено и кой знае колко вълнуващо в цялата история, но освен че е нов етап в развитието на космическите програми, мисията може да даде сериозен тласък на авиацията. Тя е стъпка напред към скъсяване на разходите при летене. Технологиите може да превърне космическия туризъм в по-достъпно приключение. НАСА определи събитието като “колосален успех” и веднага поиска пари за подготовката на втори подобен полет през пролетта на 2011 г.

Абсолютната стойност на успеха
Boeing X-37B беше изстрелян на 22 април с помощта

800
▶ км е оптималната височина за полет на Boeing X-37B

28 175
▶ км /ч е максималната скорост на самолета

на ракета носител. Самолетът е напълно автономен. На борда му вместо екипаж има компютри и датчици, които постоянно предават информация за състоянието му. Може да лети на автопилот по предварително зададени координати или да бъде директно управляван от Земята. Първоначалната идея на пускането му беше да се провери дали ще издържи без човешка намеса поне 270 часа. В крайна сметка издържа близо 6000.

Boeing X-37B може да бъде изкаран в орбита както с ракета носител - технологията, използвана при совалките, така и с помощта на самолета с висок таван на полет. Последният вариант е в пъти по-евтин. За него може да се използват джетове и военни самолети с подемна сила, достатъчна да го качат на височина над 10 км.

Бъдещите планове
Плановите обаче включват

наследниците на експерименталния Boeing сами да излитат до необходимата височина, без да се нуждаят от специална пускова площадка. Ще бъде възможно да го правят от всяка писта, т. е. няма да има допълнителни разходи за нови съоръжения. Ако се следва историческата логика, според която над 80% от технологичните нововъведения са започнали с военна разработка, Boeing X-37B е директна заявка за въвеждането на орбитални полети в гражданската авиация - с други думи, полетът от Париж до Бостън да трае 2 часа (в момента отнема около 9). Това е скок в авиацията, съизмерим с постиженията на първите витлови или реактивни самолети.

Технологичен пробив
Boeing X-37B заема празното пространство между височината, която в момента достига авиацията, и онази на движещите се в орбита

Рекорд

▶ Досегашният рекорд за най-дълъг автономен полет се държеше от

захранвания със слънчева енергия самолет QinetiQ Zephyr - 54 часа.
▶ 5856 часа е периодът от отделянето на X-37B

от ракетата носител до кацането му, което, меко казано, чупи всички постижения до момента.

сателити. Самолетите (с изключение на някои изстребители и бомбардировачи) не се качват толкова високо, а сателитите, веднъж качени, не се приземяват. Това е първият безпилотен апарат, който може да изпълнява комплексни и опасни мисии на такава височина.

Успешната мисия на Boeing X-37B доведе до няколко много важни резултата. За първи път летателен апарат с достъп както до атмосферата, така и до стратосферата използва комбинирано захранване. Досега соларните панели като пълноценен източник на енергия бяха достъпни само за сателитите и космическите апарати, тъй като не можеха да издържат при кацане. Внедряването им в гражданската авиация, предимно в по-малките модели чартърни самолети, ще намали значително разходите за гориво, което трябва да означава по-евтини самолетни билети.

С помощта на бъдещи разработки, базирани на експерименталния Boeing, ще бъде възможно драстично да се свалят разходите по изстрелване на спътници. Отпада нуждата от ракетата носител, а дългият период на автономност на X-37B предполага възможността за изпълнение на комбинирани мисии. След

като позиционира спътника, самолетът може да се заеме с инспекция, диагностика и поддръжка на сателитите.

Комуникациите

С негова помощ американците се надяват да разрешат и проблема със задръстването на околоземната орбита с космически скрап - стари или дефектирани сателити, останки от ракети носители и други парчета от космическите програми на Русия, САЩ и Китай. Тези останки започват все повече да пречат на работата на действащите сателити. Boeing X-37B ще може да ги “избутва” извън орбитата на планетата ни. А по-малкото скрап и полесните за изстрелване и поддръжка сателити означават по-качествени сателитни услуги - от телевизия през комуникации и GPS до по-бърз и евтин интернет.

Мога и сам

До момента излитането и кацането бяха единствените две действия по време на полет, които автопилотите във военната и гражданската авиация не можеха да извършват. Boeing X-37B е първият летателен апарат, който може да върши това без човешка намеса. От компанията дори чакат позволение от Пента-

гона, за да внедрят технологията и в гражданската авиация. По статистика на сайта Planecrashinfo.com над 50% от фаталните инциденти със самолетите са причинени от пилотска грешка. Така че дори ако нещо се случи с пилота или той направи грешка, софтуерът ще може да поеме контрола над самолета. Това следва да доведе до съществено намаляване на авиокатастрофите.

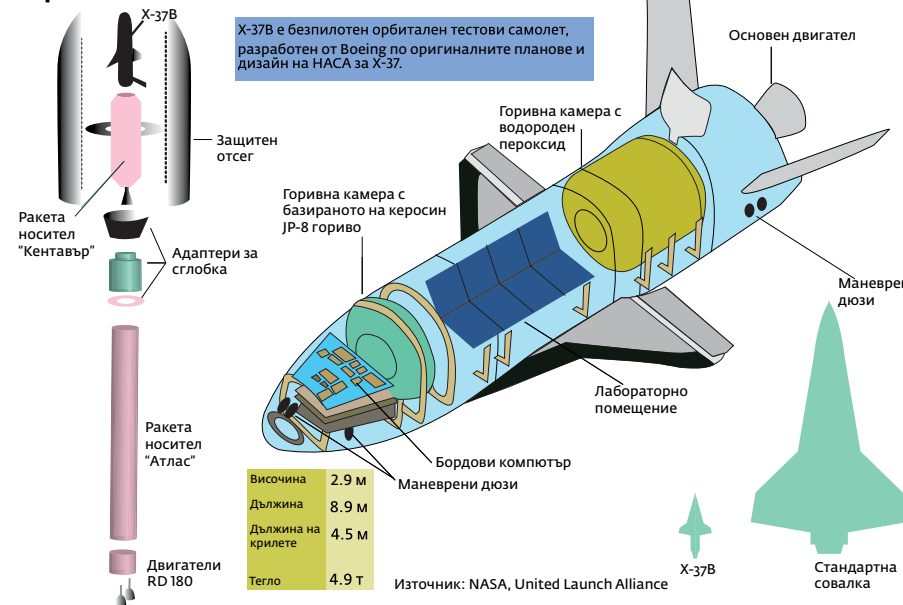
За науката

В сферата на научните изследвания апаратът ще може да се ползва, за да се правят проучвания на околоземното космическо пространство и драстично да се свалят цената и времето за пренасяне на товари до всяка точка на планетата или от Земята до космическите станции и изведените в орбита совалки и сателити.

Успешната мисия на Boeing X-37B е знакова, тъй като от създаването на първата совалка до този момент не се беше случвало нищо по-значимо от поредното извеждане на сателит или сонда в орбита. След инцидентите със совалките “Чалънджър” и “Колумбия” НАСА изпадна в почти пълен ступор, от който чак сега се измъква.

Георги Панайотов

Орбитален тестови самолет X-37B

Стреснатата конкуренция

▶ Въпреки официално обявените мирни цели на X-37B руски военни анализатори споделят опасенията си, че апаратът може да се

използва за тотална доминация на въздушното пространство от страна на САЩ.
▶ Орбитални бомбардировки, унищожаване на ключови разузнавателни и комуникационни сателити, саботаж

и шпионаж.
▶ Това са само част от възможните употреби на самолета, което дава в ръцете на САЩ средства за бърза глобална реакция и скорост на удара, недостижима дори за баллистичните ракети.